

Projekt do konsultacji społecznych

**DIAGNOZA NA POTRZEBY WYZNACZENIA
OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
ORAZ
OBSZARU REWITALIZACJI
W GMINIE SZCZUCZYN**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 - 2020 oraz z budżetu państwa.

Szczuczyn, Białystok kwiecień 2017r.

WSTĘP

Gmina Szczuczyn przystąpiła do opracowania **Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szczuczyn na lata 2017-2023**. Dokument ten odgrywać będzie bardzo ważną rolę - pozwoli bowiem wyznaczyć obszary o dużej koncentracji zjawisk problemowych na terenie Gminy a następnie priorytetowe działania w zakresie ich wyprowadzenia ze stanu kryzysowego.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) **rewitalizacja** stanowi *proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki*. **Obszar zdegradowany** to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Szczególne znaczenie odgrywać będzie **obszar rewitalizacji**. Jest to "obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, (...) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza przeprowadzić rewitalizację"¹. **Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.**

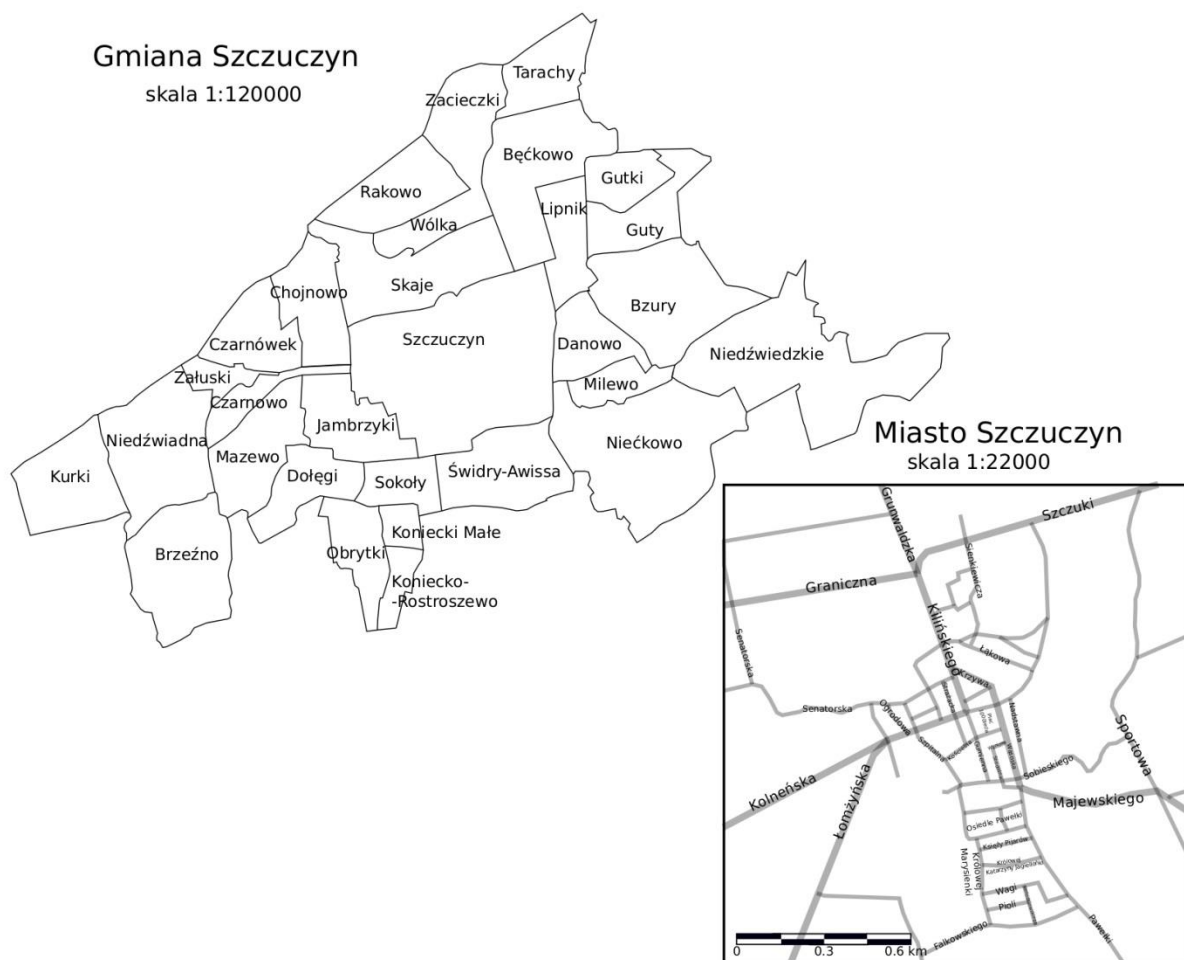
Opracowując przedmiotową analizę uwzględniono przede wszystkim zalecenia zawarte w przytoczonej powyżej Ustawie oraz „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dn. 3 lipca 2015r . Zgodnie z nimi diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych obszarów funkcjonowania Gminy.

Metodologia

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz *Wytycznymi* Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy gminę podzielono zgodnie ze strukturą jednostek pomocniczych – na miasto Szczuczyn oraz sołectwa. Opracowanie objęło więc swym zasięgiem miasto Szczuczyn (z podziałem na ulice) oraz 29 sołectw.

¹ Art. 10.1 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777)

Rys. 1 Mapa Gminy Szczuczyn z podziałem na jednostki referencyjne

Źródło Opracowanie własne

Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Szczuczynie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji w Grajewie czy też Ochotniczą Straż Pożarną w Szczuczynie oraz Główny Urząd Statystyczny.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej zmiennej do jednostki miasta Szczuczyn (ulicy) lub sołectwa. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

1. **poprawność metodologiczną** - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
2. **poprawność przestrzenną** - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do ulicy i sołectwa.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano listę 11 wskaźników, które zastosowano dla wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wskaźniki te obejmują sferę społeczną (demografia, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość/patologie, poziom uczestnictwa w życiu publicznym), sferę gospodarczą (stopień przedsiębiorczości), sferę środowiskową (poziom azbestu do utylizacji) sferę przestrzenno-funkcjonalną (ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie) oraz sferę techniczną (brak rozwiązań technicznych w budownictwie mieszkaniowym w zakresie zapewnienia energooszczędności oraz ochrony środowiska).

Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby zarówno diagnozy, jak i Gminnego Programu Rewitalizacji, była ankieta przeprowadzona w styczniu 2017r. wśród mieszkańców gminy Szczuczyn oraz spotkania z mieszkańcami i grupami przedstawicielskimi, przeprowadzone w marcu-kwietniu 2017r. Badania miały na celu poznanie opinii ludzi na temat obszarów gminy szczególnie wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych - zarówno wskazania konkretnego miejsca lub sołectwa oraz oceny kluczowych problemów na ich terenie.

I. SFERA SPOŁECZNA

Demografia

Wyludnianie się jest problemem niemalże całej Gminy Szczuczyn. W roku 2016 gminę zamieszkiwało 6442 osoby. Jest to o 422 osoby mniej w porównaniu z danymi o liczbie ludności z 2010 roku (6864). Daje to spadek względny liczby ludności na poziomie -6,15%. Niestety podobnie jak w większości Polskich wsi problem wyludniania się w Gminie Szczuczyn bardziej dotyka tereny wiejskie (spadek o prawie 8% populacji wsi w stosunku do 2010r.) niż tereny miejskie (spadek o 4,52% populacji miasta Szczuczyn względem 2010r.). W poniższej tabeli przedstawiono analizę **dynamiki zmian w liczbie ludności** zamieszkującej Gminę Szczuczyn w podziale na poszczególne jednostki. Dysponowano pełnym zakresem danych za lata 2010 - 2016. Dane za rok 2011-2015 stanowią wynik zmiany liniowej wielkości z 2010r. postępującej zgodnie z trendem do roku 2016 w poszczególnych jednostkach administracyjnych. Dlatego też analizę zmian przeprowadzono porównując dane wyłącznie z roku 2016 do roku 2010. W tabeli kolorem czerwonym zaznaczono istotnie niekorzystne zmiany (poniżej średniej wskaźników dla Gminy) w stosunku do roku 2010.

Największy problem wyludnienia zaobserwowano w miejscowości Niećkowo – w porównaniu z 2010 rokiem ubyło aż 163 mieszkańców tj. ponad 26% całej populacji wsi. Wysoki poziom wyludnienia dotyczy również mieszkańców miasta Szczuczyn. Najwyższy wskaźnik wyludnienia dotyczy ulic: Szpitalnej (13 osób -ponad 33%), Sienkiewicza (29 osób, tj ok. 5%) oraz Krzywej (8 osób - 17,78%), Łomżyńskiej (34 osoby -15,04%), Kilińskiego (38 osób- prawie 7% ubytek) i Placu 1000-lecia (22 osoby tj. ubytek 12,57% w stosunku do 2010r.)

Tab. 1 Dynamika zmian w liczbie ludności Gminy Szczuczyn w roku 2016r. w porównaniu z rokiem 2010

	Mieszkańcy w 2010	Mieszkańcy 2016	Przyrost/spadek absolutny	przyrost/spadek względny w %	Dynamika zmian w liczbie ludności w %
Gmina Szczuczyn	6864	6442	-422	-6,15%	93,85%
miasto Szczuczyn	3605	3442	-163	-4,52%	95,48%
Falkowskiego	104	114	10	9,62%	109,62%
Graniczna	113	106	-7	-6,19%	93,81%
Grunwaldzka	66	67	1	1,52%	101,52%
Gumienna	59	62	3	5,08%	105,08%
Kilińskiego	550	512	-38	-6,91%	93,09%
Kolneńska	6	6	0	0,00%	100,00%
Kościelna	66	60	-6	-9,09%	90,91%
Królowej Katarzyny Jagiellonki	92	89	-3	-3,26%	96,74%
Królowej Marysieńki	25	25	0	0,00%	100,00%
Krzywa	45	37	-8	-17,78%	82,22%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

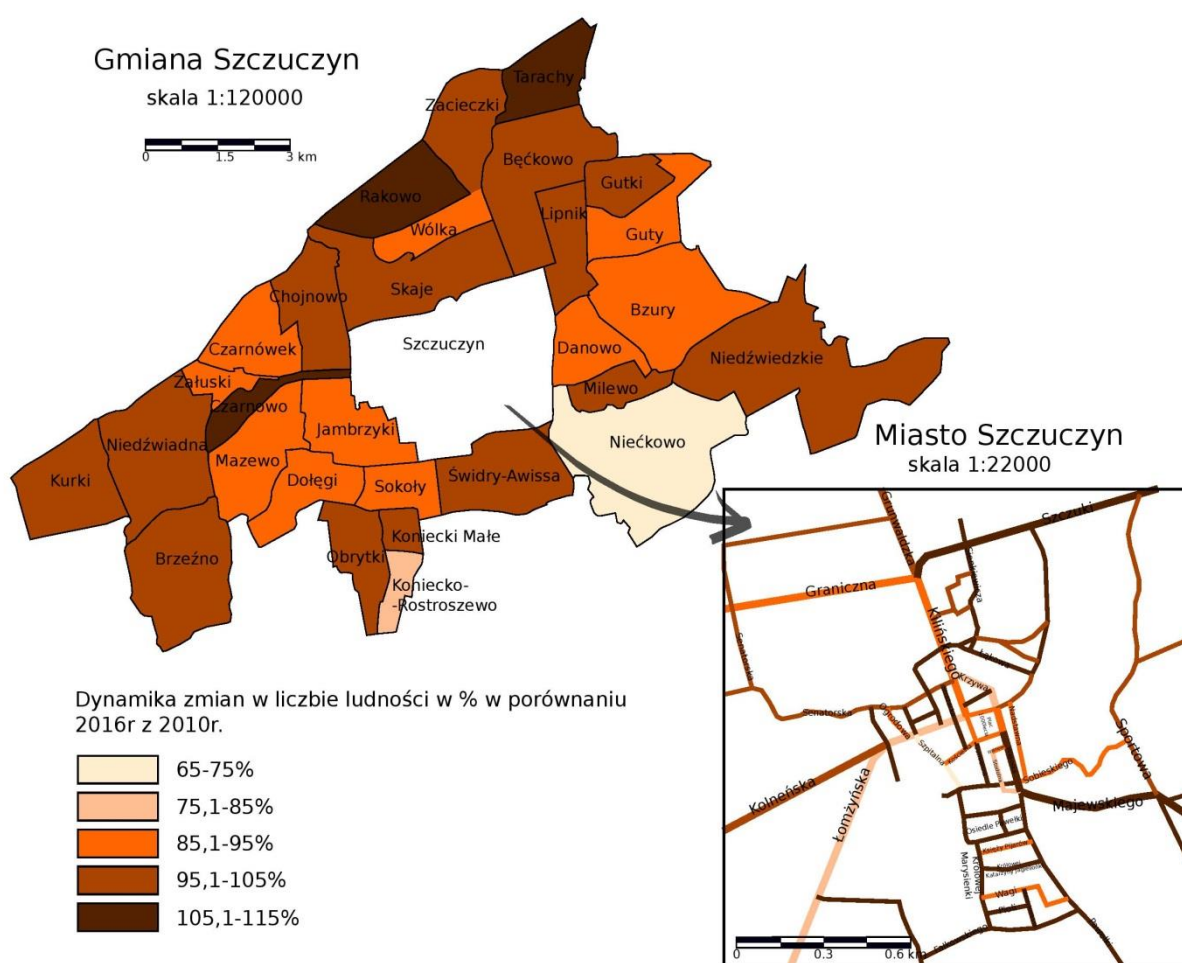
Księży Pijarów	81	74	-7	-8,64%	91,36%
Łąkowa	155	156	1	0,65%	100,65%
Łomżyńska	226	192	-34	-15,04%	84,96%
Majewskiego	44	42	-2	-4,55%	95,45%
Nadstawna	89	80	-9	-10,11%	89,89%
Ogrodowa	8	7	-1	-12,50%	87,50%
Osiedle Pawełki	19	19	0	0,00%	100,00%
Pawełki	76	78	2	2,63%	102,63%
Pioli	52	56	4	7,69%	107,69%
Plac 1000-lecia	175	153	-22	-12,57%	87,43%
Senatorska	237	236	-1	-0,42%	99,58%
Sienkiewicza	649	620	-29	-4,47%	95,53%
Sobieskiego	48	42	-6	-12,50%	87,50%
Sportowa	180	179	-1	-0,56%	99,44%
Stodolna	34	26	-8	-23,53%	76,47%
Strażacka	50	50	0	0,00%	100,00%
Szczuki	114	128	14	12,28%	112,28%
Szpitalna	39	26	-13	-33,33%	66,67%
Wagi	14	13	-1	-7,14%	92,86%
Wąsoska	142	138	-4	-2,82%	97,18%
Wiśniowa	20	18	-2	-10,00%	90,00%
Wołodyjowskiego	27	31	4	14,81%	114,81%
Sołectwa	3259	3000	-259	-7,95%	92,05%
Bęćkowo	132	127	-5	-3,79%	96,21%
Brzeźno	173	177	4	2,31%	102,31%
Bzury	245	232	-13	-5,31%	94,69%
Chojnowo	98	100	2	2,04%	102,04%
Czarnowo	39	41	2	5,13%	105,13%
Czarnówek	77	72	-5	-6,49%	93,51%
Danowo	60	55	-5	-8,33%	91,67%
Dołegi	135	123	-12	-8,89%	91,11%
Gutki	46	46	0	0,00%	100,00%
Guty	100	90	-10	-10,00%	90,00%
Jambrzyki	106	97	-9	-8,49%	91,51%
Koniecki Małe	32	31	-1	-3,13%	96,88%
Koniecki Rostroszewo	32	27	-5	-15,63%	84,38%
Kurki	82	86	4	4,88%	104,88%
Lipnik	46	47	1	2,17%	102,17%
Mazewo	67	57	-10	-14,93%	85,07%
Milewo	51	50	-1	-1,96%	98,04%
Niećkowo	616	453	-163	-26,46%	73,54%
Niedźwiadna	210	203	-7	-3,33%	96,67%
Niedźwiedzkie	76	74	-2	-2,63%	97,37%
Obrytki	54	52	-2	-3,70%	96,30%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Rakowo	94	99	5	5,32%	105,32%
Skaje	200	193	-7	-3,50%	96,50%
Sokoły	55	47	-8	-14,55%	85,45%
Świdry Awissa	163	157	-6	-3,68%	96,32%
Tarachy	81	87	6	7,41%	107,41%
Wólka	80	75	-5	-6,25%	93,75%
Zacieczki	46	45	-1	-2,17%	97,83%
Załuski	63	57	-6	-9,52%	90,48%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Rys 2. Dynamika zmian w liczbie ludności Gminy Szczuczyn w roku 2016r. w porównaniu z rokiem 2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Bezrobocie

Zgodnie z danymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z terenów gminy Szczuczyn na koniec grudnia 2016r. wyniosła 448 osób, co stanowiło 6,95% ogólnej liczby mieszkańców gminy. Przestrzenny rozkład bezrobocia w gminie Szczuczyn wskazuje na znaczne, wewnętrzne dysproporcje. Rozkład wartości wskaźnika w analizowanych

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

jednostkach (ulice i sołectwa) mieści się w zakresie od 0,0% (Szczuczyn ul. Królowej Marysienieki, Osiedle Pawełki, Sobieskiego oraz Czarnowo, Gutki, Konięcki Małe, Lipnik) do 17,5% (Szczuczyn, ul. Nadstawna). Wartość wskaźnika powyżej średniej (zaznaczona kolorem czerwonym) charakteryzowała 26 z 61 analizowanych stref.

Bezrobocie jako istotny problem społeczny został również wskazany 96 razy przez ankietowanych stanowiąc 42% wszystkich problemów w sferze społecznej.

Tab. 2 Udział bezrobotnych z gminy Szczuczyn zarejestrowanych w PUP w Grajewie na tle ogólnej liczby mieszkańców gminy– stan na grudzień 2016r.

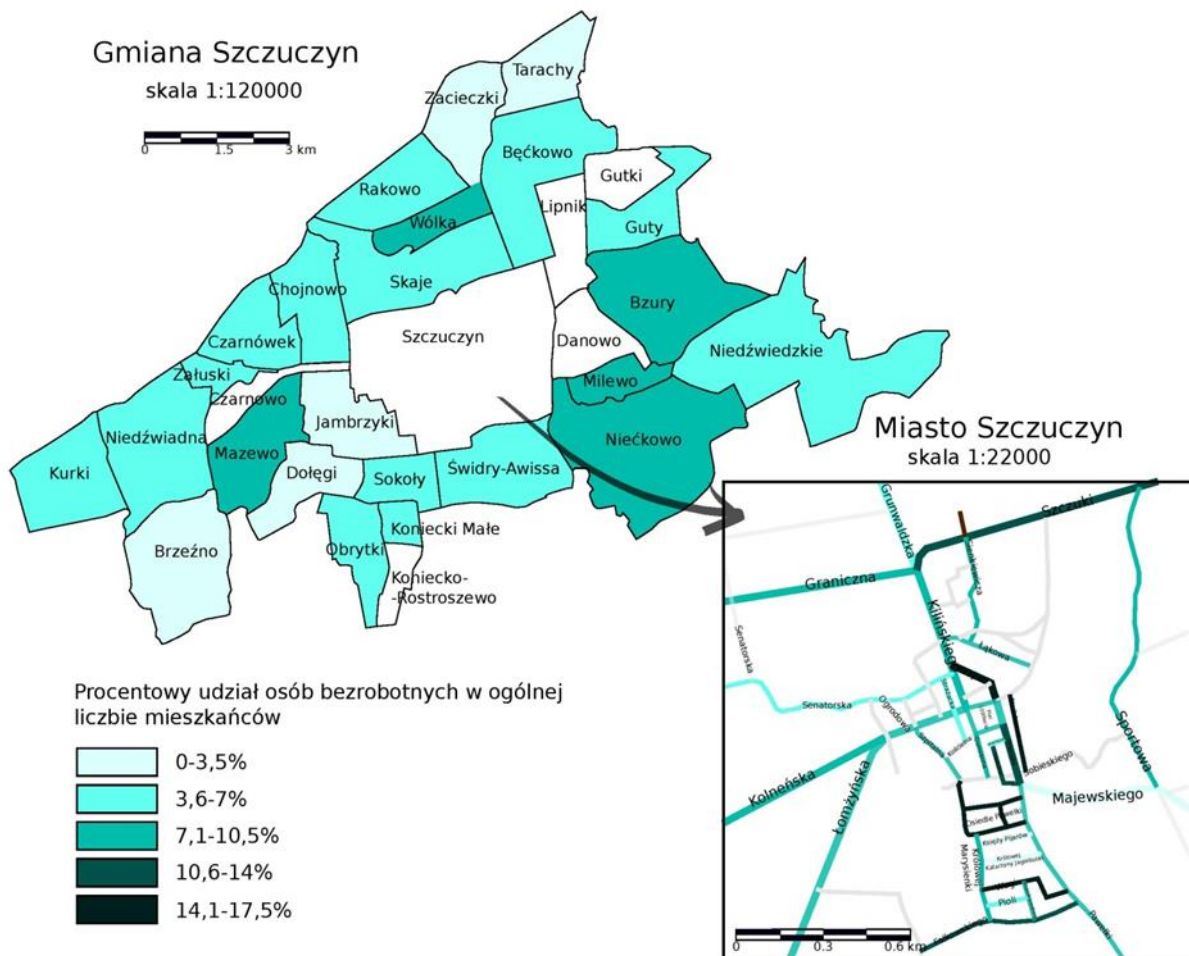
ulice Szczuczyn/ sołectwa	ogółem	mężczyźni	kobiety	liczba mieszkańców	średnia %
Gmina SZCZUCZYN	448	240	208	6442	6,95%
miasto SZCZUCZYN	299	154	145	3442	8,69%
Plac 1000-lecia	21	12	9	153	13,73%
Falkowskiego	11	6	5	114	9,65%
Graniczna	7	3	4	106	6,60%
Grunwaldzka	5	2	3	67	7,46%
Gumienna	5	5	0	62	8,06%
Królowej Katarzyny Jagiellonki	9	6	3	89	10,11%
Królowej Marysienieki				25	-
Kolneńska	0	0	0	6	0,00%
Kilińskiego	51	24	27	512	9,96%
Kościelna	9	4	5	60	15,00%
Krzywa	1	0	1	37	2,70%
Łąkowa	13	7	6	156	8,33%
Łomżyńska	18	11	7	192	9,38%
Majewskiego	1		1	42	2,38%
Nadstawna	14	5	9	80	17,50%
Osiedle Pawełki				19	-
Ogrodowa	1	0	1	7	14,29%
Pawełki	6	3	3	78	7,69%
Księży Pijarów	5	3	2	74	6,76%
Pioli	5	3	2	56	8,93%
Senatorska	15	8	7	236	6,36%
Sienkiewicza	47	27	20	620	7,58%
Sobieskiego	-	-	-	42	-
Sportowa	14	5	9	179	7,82%
Stodolna	3	0	3	26	11,54%
Strażacka	2	0	2	50	4,00%
Szpitalna	3	1	2	26	11,54%
Szczuki	12	7	5	128	9,38%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Wagi	2	1	1	13	15,38%
Wąsoska	15	8	7	138	10,87%
Wiśniowa	1	1	0	18	5,56%
Wołodajowskiego	3	2	1	31	9,68%
SOŁECTWA	149	86	63	3000	4,97%
Bęćkowo	8	4	4	127	6,30%
Brzeźno	5	3	2	177	2,82%
Bzury	18	11	7	232	7,76%
Chojnowo	4	4	0	100	4,00%
Czarnowo				41	-
Czarnówek	5	3	2	72	6,94%
Danowo				55	
Guty	3	1	2	90	3,33%
Gutki				46	-
Dołęgi	5	4	1	123	4,07%
Jambrzyki	2	1	1	97	2,06%
Koniecki-Rostroszewo	1	0	1	27	3,70%
Koniecki-Małe				31	-
Kurki	5	2	3	86	5,81%
Lipnik				47	-
Mazewo	4	1	3	57	7,02%
Milewo	5	4	1	50	10,00%
Niećkowo	32	19	13	453	7,06%
Niedźwiadna	12	7	5	203	5,91%
Niedźwiedzkie	3	1	2	74	4,05%
Obrytki	2	1	1	52	3,85%
Rakowo	6	2	4	99	6,06%
Skaje	8	5	3	193	4,15%
Sokoły	2	2	0	47	4,26%
Świdry-Awissa	7	4	3	157	4,46%
Tarachy	2	0	2	87	2,30%
Wólka	6	4	2	75	8,00%
Zacieczki	1	1	0	45	2,22%
Załużki	3	2	1	57	5,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie i Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie

Rys.3 Udział bezrobotnych z gminy Szczuczyn zarejestrowanych w PUP w Grajewie na tle ogólnej liczby mieszkańców gminy– stan na grudzień 2016r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie i Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie

Jednym z wyraźnie zaznaczających się problemów społecznych na terenie Gminy jest **bezrobocie wśród osób w wieku produkcyjnym**². Stanowią one ponad 95% wszystkich osób pozostających bez pracy. Zjawisko to jest szczególnie niekorzystne ze względu na niewykorzystane potencjalne ogromne zasoby pracowników oraz rosnące obciążenie wynikające ze względów ekonomicznych (konieczność wsparcia z tytułu pomocy społecznej). Udział ten jest ponadto silnie skorelowany z udziałem osób **długotrwale bezrobotnych** (powyżej 12 m-cy) stanowiących blisko 68% wszystkich osób bezrobotnych. Blisko połowa wszystkich bezrobotnych **nie posiada kwalifikacji zawodowych** co powoduje iż jest to grupa, którą najtrudniej zaktywizować i jednocześnie społeczeństwo ponosi największe koszty tej aktywizacji. Najmniejszy odsetek wśród wszystkich osób pozostających bez pracy stanowią **osoby powyżej 50-go roku życia**. Średnia dla gminy Szczuczyn w tym przypadku wynosi niespełna 23%.

² Na potrzeby analizy założono wiek produkcyjny w przedziale 18-59 lat.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Tab. 3 Struktura osób bezrobotnych w gminie Szczuczyn

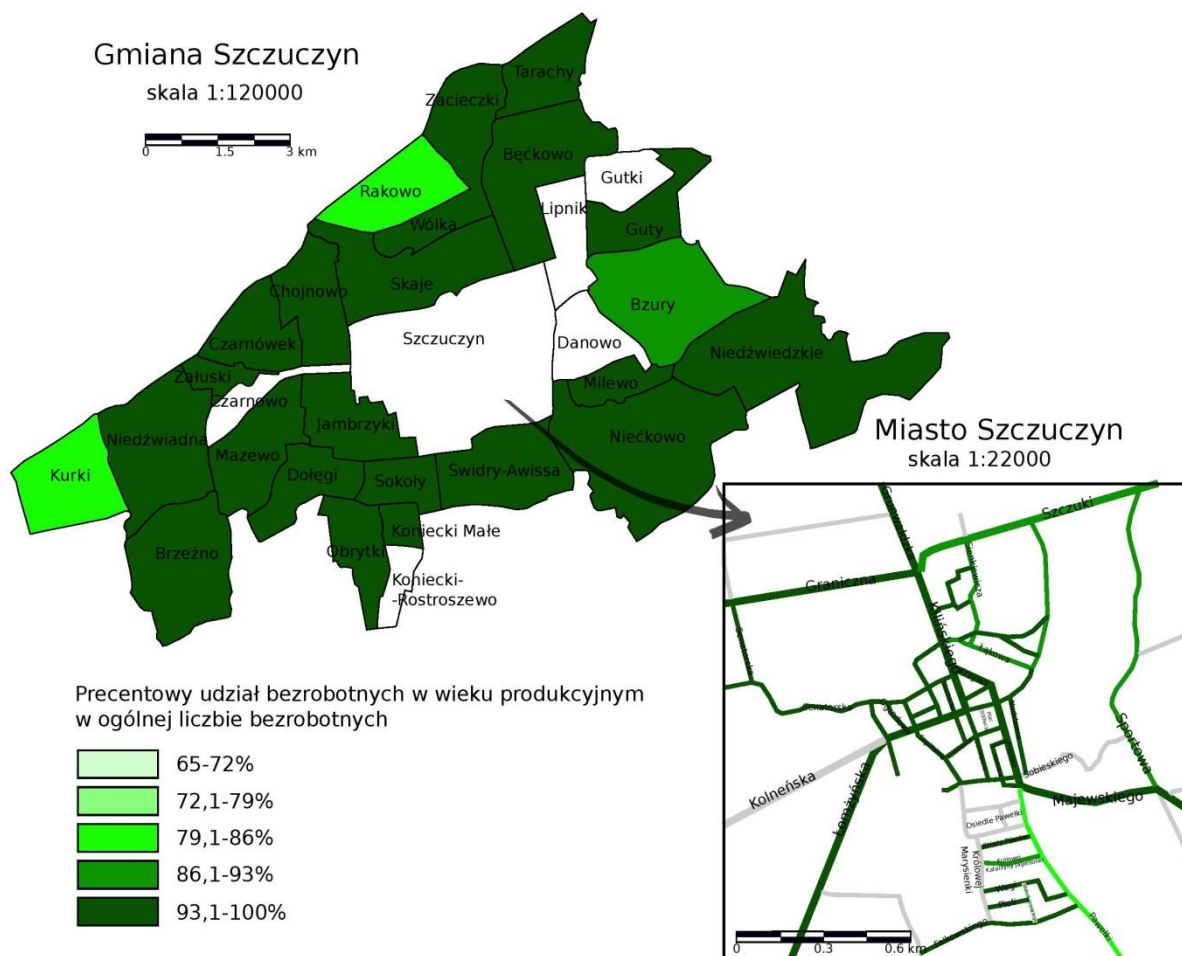
ulice Szczuczyn/ sołectwa	liczba bezrobotnych ogółem	% udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym	bez kwalifikacji zawodowych	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	osoby długotrwale bezrobotne (pow. 12 m-cy)	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych	bezrobotni powyżej 50 r.ż.	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych
Gmina SZCZUCZYN	448	95,09%	187	41,74%	304	67,86%	103	22,99%
miasto SZCZUCZYN	299	93,98%	128	42,81%	209	69,90%	82	27,42%
Plac 1000-lecia	21	95,24%	8	38,10%	18	85,71%	7	33,33%
Falkowskiego	11	100,00%	4	36,36%	9	81,82%	3	27,27%
Graniczna	7	100,00%	4	57,14%	4	57,14%	0	0,00%
Grunwaldzka	5	100,00%	2	40,00%	4	80,00%	3	60,00%
Gumienna	5	80,00%	3	60,00%	3	60,00%	2	40,00%
Królowej Katarzyny Jagiellonki	9	88,89%	2	22,22%	6	66,67%	2	22,22%
Królowej Marysieńki	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolneńska	0	-	-	-	-	-	-	-
Kilińskiego	51	94,12%	23	45,10%	37	72,55%	12	23,53%
Kościelna	9	100,00%	3	33,33%	4	44,44%	1	11,11%
Krzywa	1	100,00%	0	0,00%	1	100,00%	0	0,00%
Łąkowa	13	92,31%	5	38,46%	9	69,23%	2	15,38%
Łomżyńska	18	94,44%	7	38,89%	13	72,22%	6	33,33%
Majewskiego	1	100,00%	1	100,00%	0	0,00%	0	0,00%
Nadstawna	14	100,00%	6	42,86%	7	50,00%	5	35,71%
Osiedle Pawełki	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogrodowa	1	100,00%	0	0,00%	1	100,00%	1	100,00%
Pawełki	6	83,33%	2	33,33%	5	83,33%	1	16,67%
Księży Pijarów	5	100,00%	2	40,00%	5	100,00%	2	40,00%
Pioli	5	100,00%	1	20,00%	1	20,00%	3	60,00%
Senatorska	15	93,33%	9	60,00%	13	86,67%	6	40,00%
Sienkiewicza	47	91,49%	21	44,68%	32	68,09%	13	27,66%
Sobieskiego	-	-	-	-	-	-	-	-
Sportowa	14	92,86%	6	42,86%	10	71,43%	4	28,57%
Stodolna	3	100,00%	1	33,33%	1	33,33%	0	0,00%
Strażacka	2	100,00%	2	100,00%	1	50,00%	1	50,00%
Szpitalna	3	100,00%	1	33,33%	1	33,33%	1	33,33%
Szczuki	12	91,67%	6	50,00%	7	58,33%	3	25,00%
Wagi	2	100,00%	1	50,00%	1	50,00%	0	0,00%
Wąsoska	15	93,33%	7	46,67%	14	93,33%	2	13,33%
Wiśniowa	1	100,00%	1	100,00%	1	100,00%	0	0,00%
Wołodajowskiego	3	66,67%	0	0,00%	1	33,33%	2	66,67%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

SOŁECTWA	149	97,32%	59	39,60%	95	63,76%	21	14,09%
Bęćkowo	8	100,00%	3	37,50%	3	37,50%	2	25,00%
Brzeźno	5	100,00%	3	60,00%	2	40,00%	1	20,00%
Bzury	18	88,89%	8	44,44%	16	88,89%	4	22,22%
Chojnowo	4	100,00%	1	25,00%	2	50,00%	0	0,00%
Czarnowo		-		-		-		-
Czarnówek	5	100,00%	2	40,00%	2	40,00%	0	0,00%
Danowo		-		-		-		-
Guty	3	100,00%	1	33,33%	2	66,67%	0	0,00%
Gutki		-		-		-		-
Dołęgi	5	100,00%	0	0,00%	2	40,00%	0	0,00%
Jambrzyki	2	100,00%	1	50,00%	2	100,00%	0	0,00%
Koniecki-Rostroszewo	1	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Koniecki-Małe		-		-		-		-
Kurki	5	80,00%	0	0,00%	2	40,00%	1	20,00%
Lipnik		-		-		-		-
Mazewo	4	100,00%	1	25,00%	2	50,00%	0	0,00%
Milewo	5	100,00%	1	20,00%	5	100,00%	1	20,00%
Niećkowo	32	100,00%	19	59,38%	24	75,00%	4	12,50%
Niedźwiadna	12	100,00%	5	41,67%	7	58,33%	1	8,33%
Niedźwiedzkie	3	100,00%	0	0,00%	1	33,33%	1	33,33%
Obrytki	2	100,00%	1	50,00%	2	100,00%	0	0,00%
Rakowo	6	83,33%	2	33,33%	5	83,33%	1	16,67%
Skaje	8	100,00%	2	25,00%	4	50,00%	0	0,00%
Sokoły	2	100,00%	2	100,00%	1	50,00%	1	50,00%
Świdry-Awissa	7	100,00%	1	14,29%	4	57,14%	1	14,29%
Tarachy	2	100,00%	1	50,00%	1	50,00%	0	0,00%
Wólka	6	100,00%	1	16,67%	3	50,00%	2	33,33%
Zacieczki	1	100,00%	1	100,00%	0	0,00%	0	0,00%
Załużki	3	100,00%	3	100,00%	3	100,00%	1	33,33%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie i Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie

Rys. 4 Udział osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie bezrobotnych gminy Szczuczyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie i Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie

Ubóstwo

Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2010-2016 ulegała wahaniom. Średnia osób korzystających z pomocy na przestrzeni ostatnich 7 lat wynosi odpowiednio: dla gminy Szczuczyn - 320,29 osoby, w tym dla miasta Szczuczyn -187,29 osoby i dla terenów wiejskich gminy-133 osoby. Z poniższych danych statystycznych wynika iż z problemem ubóstwa częściej borykają się mieszkańcy Szczuczyna niż pozostałej części gminy.

Jak wynika ze sprawozdań MPiPS-03 sporządzanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2016 roku przyznano świadczenia 286 osobom w gminie. Liczba ta była najniższą w porównaniu z poprzednimi latami. Patrząc na miasto Szczuczyn i tereny wiejskie również obserwujemy nieznaczną tendencję spadkową w ilości osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Tab.4 Ilościowy udział osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie w latach 2010-2016

Beneficjenci Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Szczuczyn								Średnia ilość osób korzystających z pomocy społecznej za lata 2010-2016
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Gmina Szczuczyn	309	328	332	335	334	318	286	320,29
miasto Szczuczyn	195	195	194	195	192	177	163	187,29
Sołectwa	114	133	138	140	142	141	123	133,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Analizując największe skupiska osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Szczuczyn wyliczono średni wskaźnik ilości osób korzystających ze wsparcia dla całej gminy (4,96 osoby). Wartości powyżej wskaźnika wyznaczają obszary problemowe. W mieście Szczuczyn największe ilość osób objętych pomocą społeczną zamieszkuje ulice: Kilińskiego (31 osób), Plac 1000-lecia (17), Łomżyńskiej (16), Sienkiewicz (22) i Senatorskiej, a na terenach wiejskich - miejscowość Nieckowo (17 osób) dając łącznie 103 osoby, co stanowi 36% wszystkich beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej z Gminy Szczuczyn.

Tab.5 Rozkład terytorialny osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Szczuczyn w 2016r.

	Średnia ilość osób w gminie	Osoby korzystające z pomocy społecznej w 2016r
Gmina Szczuczyn	4,69	286
miasto Szczuczyn	5,09	163
Falkowskiego	4,69	1
Graniczna	4,69	1
Grunwaldzka	4,69	6
Gumienna	4,69	-
Kilińskiego	4,69	31
Kolneńska	4,69	-
Kościelna	4,69	4
Królowej Katarzyny Jagiellonki	4,69	3
Królowej Marysieńki	4,69	1
Krzywa	4,69	1
Księży Pijarów	4,69	-
Łąkowa	4,69	3
Łomżyńska	4,69	16
Majewskiego	4,69	1
Nadstawna	4,69	9
Ogrodowa	4,69	-
Osiedle Pawełki	4,69	-

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Pawełki	4,69	4
Pioli	4,69	2
Plac 1000-lecia	4,69	17
Senatorska	4,69	10
Sienkiewicza	4,69	22
Sobieskiego	4,69	-
Sportowa	4,69	2
Stodolna	4,69	1
Strażacka	4,69	4
Szczuki	4,69	6
Szpitalna	4,69	2
Wagi	4,69	-
Wąsoska	4,69	15
Wiśniowa	4,69	1
Wołodyjowskiego	4,69	-
Sołectwa	4,24	123
Bęckowo	4,69	5
Brzeźnio	4,69	10
Bzury	4,69	12
Chojnowo	4,69	5
Czarnowo	4,69	2
Czarnówek	4,69	4
Danowo	4,69	-
Dołegi	4,69	10
Gutki	4,69	1
Guty	4,69	3
Jambrzyki	4,69	4
Koniecki Małe	4,69	1
Koniecki Rostroszewo	4,69	-
Kurki	4,69	4
Lipnik	4,69	1
Mazewo	4,69	2
Milewo	4,69	3
Niećkowo	4,69	17
Niedźwiadna	4,69	8
Niedźwiedzkie	4,69	2
Obrytki	4,69	1
Rakowo	4,69	2
Skaje	4,69	4
Sokoły	4,69	4
Świdry Awissa	4,69	10
Tarachy	4,69	2
Wólka	4,69	3
Zacieczki	4,69	1

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Załuski	4,69	2
---------	------	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Sama ilość osób jeszcze nie świadczy o skali problemu ubóstwa w gminie. Dopiero zestawienie danych z ilością mieszkańców da nam pełny obraz sytuacji. Jak wynika z poniższego zestawienia 4,44% populacji całej gminy Szczuczyn to osoby w najcięższej sytuacji materialnej, korzystające z różnych form pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej. Wskaźnik ten jest wyższy dla mieszkańców miasta Szczuczyn 4,74%) w porównaniu z terenami wiejskimi gminy (4,1%). Analizując sytuację mieszkańców miasta Szczuczyn największy odsetek osób w najcięższej sytuacji bytowej skoncentrowany jest m. in. na ulicach: Kilińskiego, Grunwaldzkiej, Kościelnej, Nadstawnej, Placu 1000-lecia i Wąsoskiej. Na terenie sołectw największy odsetek osób powyżej średniej gminnej korzysta z pomocy społecznej w m.in. miejscowościach Bzury, Brzeźno, Dołęgi, Świdry Awissa.

Tab. 6 Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Szczuczyn w 2016r.

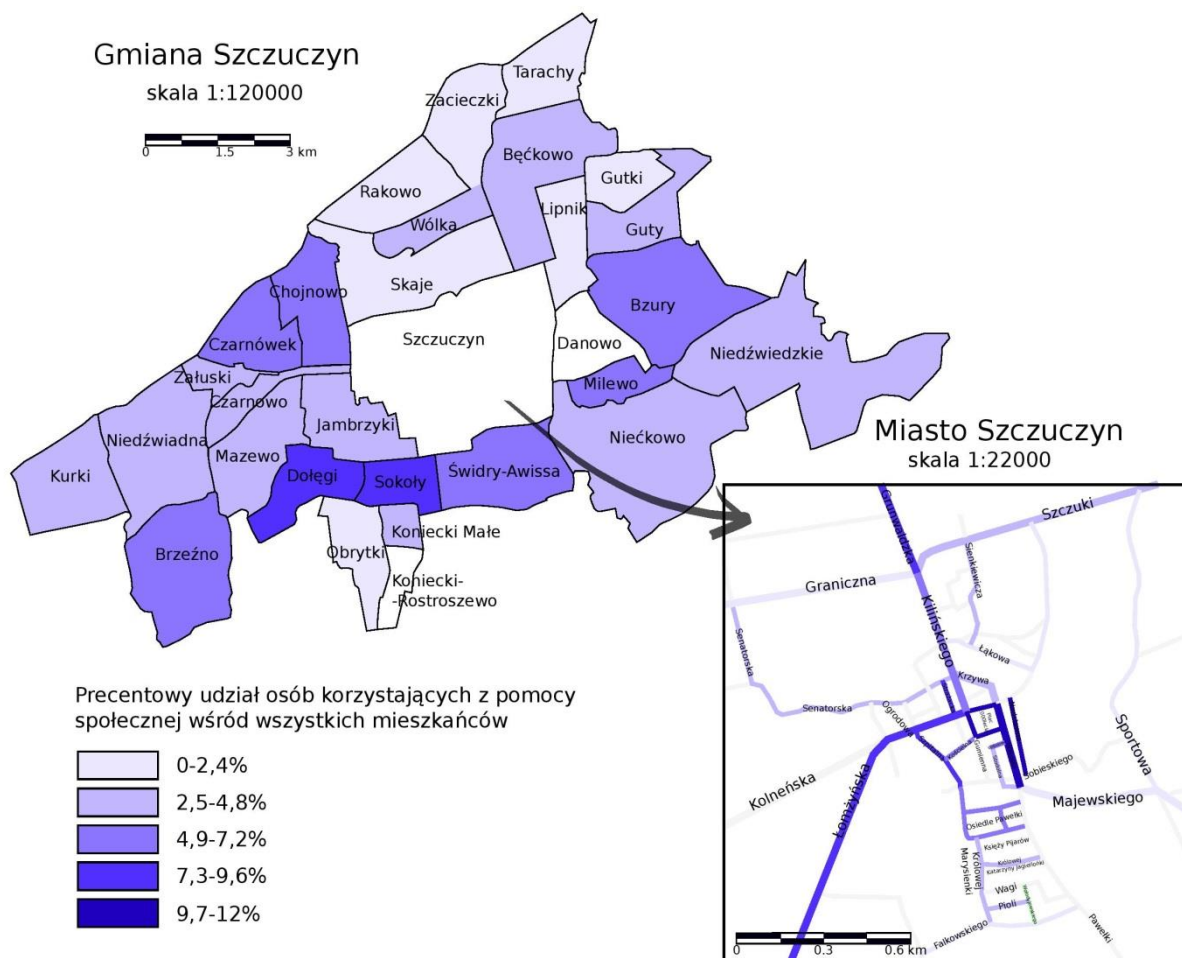
	Osoby korzystające z pomocy społecznej w 2016r	ilość mieszkańców w 2016r.	% udział osób korzystających z pomocy społecznej wśród wszystkich mieszkańców
Gmina Szczuczyn	286	6442	4,44%
miasto Szczuczyn	163	3442	4,74%
Falkowskiego	1	114	0,88%
Graniczna	1	106	0,94%
Grunwaldzka	6	67	8,96%
Gumienna	-	62	-
Kilińskiego	31	512	6,05%
Kolneńska	-	6	-
Kościelna	4	60	6,67%
Królowej Katarzyny Jagiellonki	3	89	3,37%
Królowej Marysienki	1	25	4,00%
Krzywa	1	37	2,70%
Księży Pijarów	-	74	-
Łąkowa	3	156	1,92%
Łomżyńska	16	192	8,33%
Majewskiego	1	42	2,38%
Nadstawna	9	80	11,25%
Ogrodowa	-	7	-
Osiedle Pawełki	-	19	-
Pawełki	4	78	5,13%
Pioli	2	56	3,57%
Plac 1000-lecia	17	153	11,11%
Senatorska	10	236	4,24%
Sienkiewiczza	22	620	3,55%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Sobieskiego	-	42	-
Sportowa	2	179	1,12%
Stodolna	1	26	3,85%
Strażacka	4	50	8,00%
Szczuki	6	128	4,69%
Szpitalna	2	26	7,69%
Wagi	-	13	-
Wąsoska	15	138	10,87%
Wiśniowa	1	18	5,56%
Wołodziejowski	-	31	-
Sołectwa	123	3000	4,10%
Bęćkowo	5	127	3,94%
Brzeźnio	10	177	5,65%
Bzury	12	232	5,17%
Chojnowo	5	100	5,00%
Czarnowo	2	41	4,88%
Czarnówek	4	72	5,56%
Danowo	-	55	-
Dołegi	10	123	8,13%
Gutki	1	46	2,17%
Guty	3	90	3,33%
Jambrzyki	4	97	4,12%
Koniecki Małe	1	31	3,23%
Koniecki Rostroszewo	-	27	-
Kurki	4	86	4,65%
Lipnik	1	47	2,13%
Mazewo	2	57	3,51%
Milewo	3	50	6,00%
Niećkowo	17	453	3,75%
Niedźwiadna	8	203	3,94%
Niedźwiedzkie	2	74	2,70%
Obrytki	1	52	1,92%
Rakowo	2	99	2,02%
Skaje	4	193	2,07%
Sokoły	4	47	8,51%
Świdry Awissa	10	157	6,37%
Tarachy	2	87	2,30%
Wólka	3	75	4,00%
Zacieczki	1	45	2,22%
Załuski	2	57	3,51%

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Rys.5 Udział osób korzystających z pomocy społecznej wśród wszystkich mieszkańców gminy Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Adekwatną daną obrazującą poziom zubożenia społeczeństwa jest liczba rodzin pobierająca świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko w ramach programu rządowego „Rodzina 500+”. Zgodnie z ustawą o pomocy państwa w wychowaniu dzieci z dn. 16.02.2016³ istnieje możliwość uzyskania świadczenia na pierwsze dziecko, w przypadku, gdy: dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza 800 zł, a w przypadku kiedy przynajmniej jedno z dzieci jest osobą niepełnosprawną - nie przekracza 1 200 zł.

Na terenie gminy Szczuczyn na dzień 03.03 2017 r. łącznie 420 rodzin pobiera świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko ze względu na niski poziom dochodów. 48% stanowiły wnioski złożone przez mieszkańców miasta (202 wnioski). Mieszkańcy obszarów wiejskich w ramach ww. założeń złożyli 218 wniosków, co stanowiło 52% ogółu. Średnia ilość gospodarstw domowych pobierająca świadczenie dla terenu Gminy wynosi 6,89. Największa koncentracja wskaźnika została

³ <http://www.program500plus.pl/kryterium-dochodowe.html>

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

zaobserwowana na ul. Kilińskiego (33 rodziny), Sienkiewicza (37 rodzin), Senatorskiej (16 rodzin) i Sportowej (12 rodzin). Na terenach wiejskich wskaźnik przyjął największe nasilenie w miejscowościach Nieckowo (26 rodzin), Niedźwiadna, Bzury (po 16), Brzeźno (15).

Tab. 7 Ilość rodzin pobierająca świadczenie wychowawcze na pierwsze i kolejne dziecko.

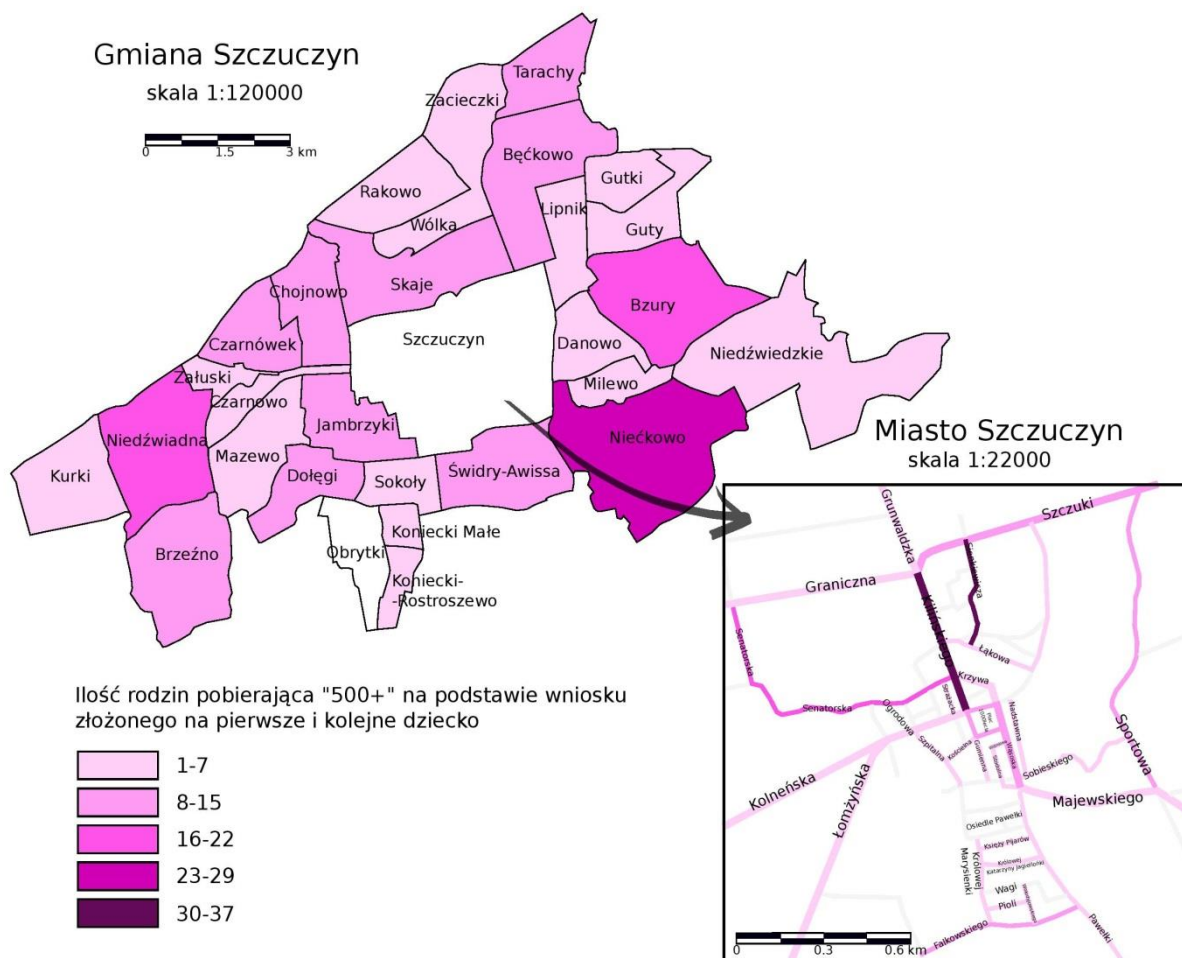
	Ilość rodzin pobierająca świadczenie wychowawcze na podstawie wniosku złożonego na pierwsze i kolejne dziecko	Średnia
Gmina Szczuczyn	420	6,89
miasto Szczuczyn	202	6,97
Falkowskiego	8	6,89
Graniczna	6	6,89
Grunwaldzka	2	6,89
Gumienna	4	6,89
Kilińskiego	33	6,89
Kolneńska	1	6,89
Kościelna	5	6,89
Królowej Katarzyny Jagiellonki	5	6,89
Królowej Marysieńki	2	6,89
Krzywa	2	6,89
Księży Pijarów	1	6,89
Łąkowa	5	6,89
Łomżyńska	6	6,89
Majewskiego	1	6,89
Nadstawna	5	6,89
Ogrodowa	-	6,89
Osiedle Pawełki	-	6,89
Pawełki	4	6,89
Pioli	3	6,89
Plac 1000-lecia	9	6,89
Senatorska	16	6,89
Sienkiewicza	37	6,89
Sobieskiego	2	6,89
Sportowa	12	6,89
Stodolna	2	6,89
Strażacka	5	6,89
Szczuki	9	6,89
Szpitalna	3	6,89
Wagi	-	6,89
Wąsoska	11	6,89
Wiśniowa	1	6,89
Wołodajowskiego	2	6,89

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Sołectwa	218	7,52
Bęćkowo	10	6,89
Brzeźnio	15	6,89
Bzury	16	6,89
Chojnowo	9	6,89
Czarnowo	2	6,89
Czarnówek	8	6,89
Danowo	4	6,89
Dołegi	13	6,89
Gutki	4	6,89
Guty	7	6,89
Jambrzyki	8	6,89
Koniecki Małe	2	6,89
Koniecki Rostroszewo	1	6,89
Kurki	6	6,89
Lipnik	5	6,89
Mazewo	4	6,89
Milewo	3	6,89
Niećkowo	26	6,89
Niedźwiadna	16	6,89
Niedźwiedzkie	2	6,89
Obrytki	-	6,89
Rakowo	5	6,89
Skaje	13	6,89
Sokoły	4	6,89
Świdry Awissa	14	6,89
Tarachy	10	6,89
Wólka	5	6,89
Zacieczki	3	6,89
Załużki	3	6,89

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Rys. 6 Ilość rodzin pobierająca świadczenie 500+ na pierwsze i kolejne dziecko w gminie Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie

Przestępczość

Przestępczość jest jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poczucie bezpieczeństwa stanowi jedno z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Na podstawie danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Grajewie przedstawiony został rozkład wszystkich czynów karalnych w Gminie Szczuczyn w podziale na poszczególne jednostki referencyjne (ulice w mieście Szczuczyn oraz Sołectwa). **Katalog czynów karalnych** obejmuje **wyroczenia** oraz **czyny karalne w postępowaniu przygotowawczym** zaistniałe na terenie Gminy w 2016r.

Wśród czynów karalnych o charakterze **wyroczeń** (1014 łącznie) 127 miało miejsce w mieście Szczuczyn a ich nasilenie przypadło na tereny wiejskie Gminy- 887 wyroczeń. Zdecydowana większość z nich dotyczyła czynów „*przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji*”. Rekordowa ilość tego typu wyroczeń miała miejsce w miejscowości Guty – 770 wyroczeń. Zaznaczyć też należy iż miejscowość Guty ma wskaźnik czynów karalnych kilkunastokrotnie

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

przewyższający średnią dla Gminy ze względu na położenie przy drodze krajowej nr 61 tzw. trasie śmierci – jednopasmowej drodze z bardzo dużym natężeniem ruchu ciężarowego. Pozostałą część czynów zabronionych stanowią **czyny karalne skierowane do postępowania przygotowawczego** (pierwszego etapu w postępowaniu karnym). Do nich należą m.in.: kradzież, włamanie, oszustwo, znęcanie się, nietrzeźwy kierujący, groźby karalne. Łączna ilość spraw skierowanych do postępowania przygotowawczego w Gminie wyniosła 49 z porównywalnym rozłożeniem na miasto Szczuczyn (19 spraw) i tereny wiejskie (21 spraw). Ich największe nasilenie zaobserwowano w Szczuczynie na ul. Kilińskiego (4), ul. Łomżyńskiej (3) i na Placu 1000-lecia (3). W sołectwach natomiast problem nasilony jest miejscowości Świdry Awissa (7), Bzury (4), oraz Guty (4).

Największe natężenie występowania wskaźnika „Czyny karalne na 1000 mieszkańców” w porównaniu ze średnią dla miasta Szczuczyn (42,42/1000 mieszkańców) zaobserwowano na ul.: Kolneńskiej, Krzywej, Majewskiego, Plac 1000-lecia, Sobieskiego oraz Szczuki. Tereny wiejskie Gminy Szczuczyn mają wskaźnik czynów karalnych zdecydowanie wyższy – 302,67 / 1000 mieszkańców. Niekorzystne zjawiska czynów karalnych występują w największym natężeniu na terenie sołectw: Guty, Chojnowo oraz Obrytki.

Tab.8 Czyny karalne na terenie Gminy Szczuczyn – dane za 2016r.

	Ilość mieszkańców	Czyny karalne		Czyny karalne ogółem	Czyny karalne na 1000 mieszkańców
		Wykroczenia	Postępowania przygotowawcze		
Gmina Szczuczyn	6442	1014	40	1054	163,61
miasto Szczuczyn	3442	127	19	146	42,42
Falkowskiego	114			0	0,00
Graniczna	106	4		4	37,74
Grunwaldzka	67	3	1	4	59,70
Gumienna	62	1		1	16,13
Kilińskiego	512	23	4	27	52,73
Kolneńska	6	1		1	166,67
Kościelna	60			0	0,00
Królowej Katarzyny Jagiellonki	89	1		1	11,24
Królowej Marysienki	25			0	0,00
Krzywa	37	4		4	108,11
Księży Pijarów	74			0	0,00
Łąkowa	156	1		1	6,41
Łomżyńska	192		3	3	15,63
Majewskiego	42	10		10	238,10
Nadstawna	80	2		2	25,00
Ogrodowa	7			0	0,00
Osiedle Pawełki	19			0	0,00
Pawełki	78	2	1	3	38,46
Pioli	56			0	0,00

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

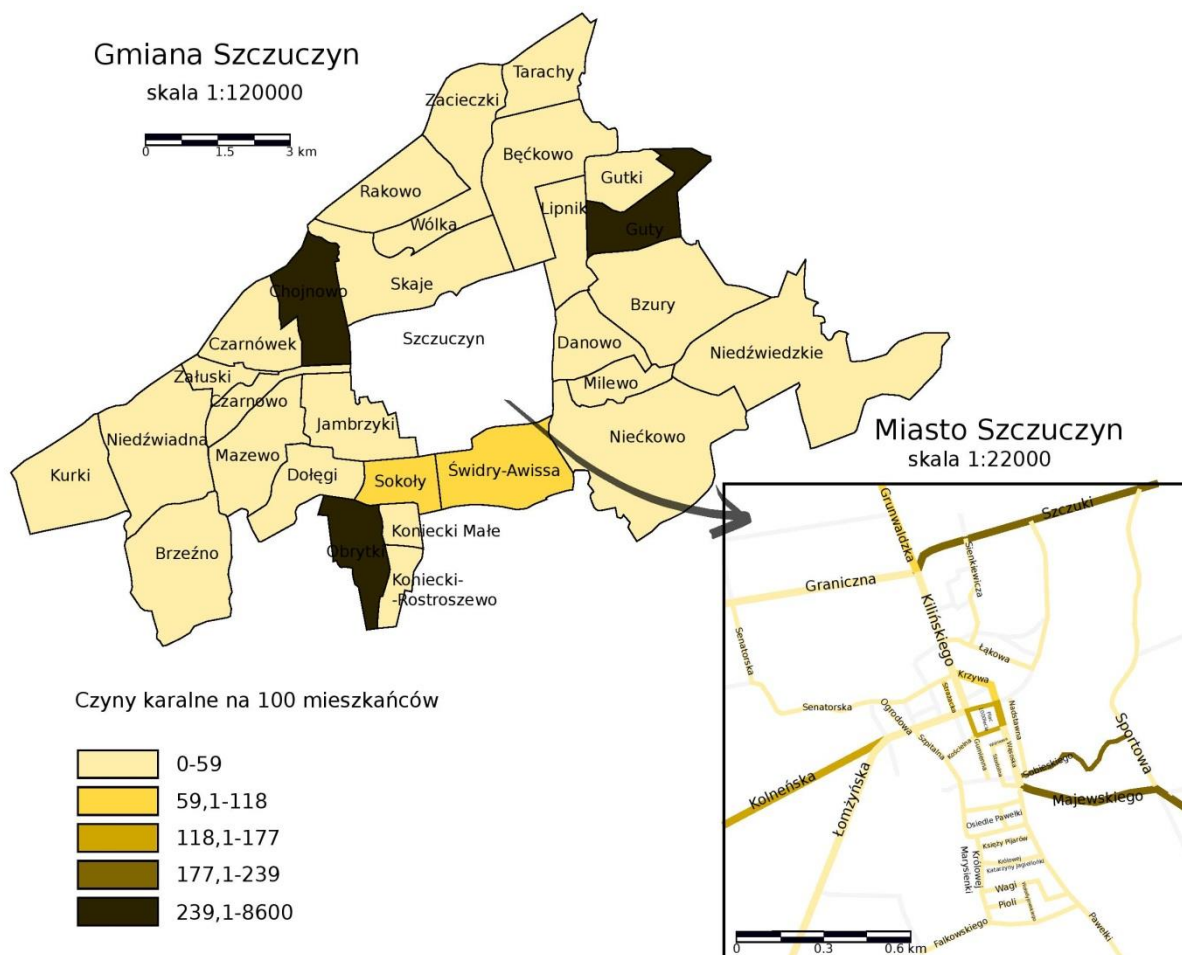
Plac 1000-lecia	153	24	3	27	176,47
Senatorska	236	1	1	2	8,47
Sienkiewicza	620			0	0,00
Sobieskiego	42	7	2	9	214,29
Sportowa	179	7		7	39,11
Stodolna	26			0	0,00
Strażacka	50	4		4	80,00
Szczuki	128	26	2	28	218,75
Szpitalna	26			0	0,00
Wagi	13			0	0,00
Wąsoska	138	6	2	8	57,97
Wiśniowa	18			0	0,00
Wołodyjowskiego	31			0	0,00
Sołectwa	3000	887	21	908	302,67
Bęćkowo	127			0	0,00
Brzeźnio	177			0	0,00
Bzury	232	7	4	11	47,41
Chojnowo	100	40	1	41	410,00
Czarnowo	41			0	0,00
Czarnówek	72	1		1	13,89
Danowo	55	2	1	3	54,55
Dołegi	123			0	0,00
Gutki	46	1		1	21,74
Guty	90	770	4	774	8600,00
Jambrzyki	97			0	0,00
Koniecki Małe	31			0	0,00
Koniecki Rostroszewo	27			0	0,00
Kurki	86	1		1	11,63
Lipnik	47			0	0,00
Mazewo	57			0	0,00
Milewo	50		2	2	40,00
Niećkowo	453	3	1	4	8,83
Niedźwiadna	203			0	0,00
Niedźwiedzkie	74			0	0,00
Obrytki	52	48		48	923,08
Rakowo	99			0	0,00
Skaje	193	1		1	5,18
Sokoły	47	4		4	85,11
Świdry Awissa	157	7	7	14	89,17
Tarachy	87			0	0,00
Wólka	75	2		2	26,67

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Zacieczki	45	1	1	22,22
Załuski	57		0	0,00

Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Grajewie

Rys.7 Czyny karalne na 1000 mieszkańców w gminie Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Grajewie

Jednym z przejawów patologii społecznej o charakterze przestępczym stanowi przemoc w rodzinie. Na terenie Gminy Szczuczyn w 2015 roku założonych zostało 54 "Niebieskich kart", tj. 8,38 na 1000 mieszkańców. Wskaźnik nasycenia na terenie miasta przyjął dwukrotnie większą wartość (11,91) w porównaniu z terenami wiejskimi Gminy (4,33). Również ilość pokrzywdzonych kobiet i małoletnich w wyniku przemoc domowej jest zdecydowanie większa w mieście niż na wsiach (odpowiednio 42 kobiety tj. 78% wszystkich pokrzywdzonych kobiet w Gminie oraz 4 małoletnich tj. 57% wszystkich małoletnich w Gminie, pokrzywdzonych w wyniku przemoc domowej). Najwyższe wartości w Szczuczynie odnotowano głównie na ul.: Kilińskiego (12 Niebieskich Kart tj. 23,34 / 1000 mieszkańców), Łąkowej Senatorskiej i Wąsoskiej (po 4 Niebieskie Karty) oraz ul. Łomżyńskiej, Nadstawnej i Wagi (po 3 Niebieskie Karty). Największy wskaźnik „Niebieskich Kart” na terenach

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

wiejskich Gminy odnotowano w miejscowości Bzury oraz Dołęgi. Należy również dodać, iż w większości miejscowości na terenach wiejskich Gminy nie odnotowano żadnej „Niebieskiej Karty”.

Tab.9 Przemoc domowa w 2015r. w Gminie Szczuczyn skutkująca założeniem „Niebieskiej Karty”

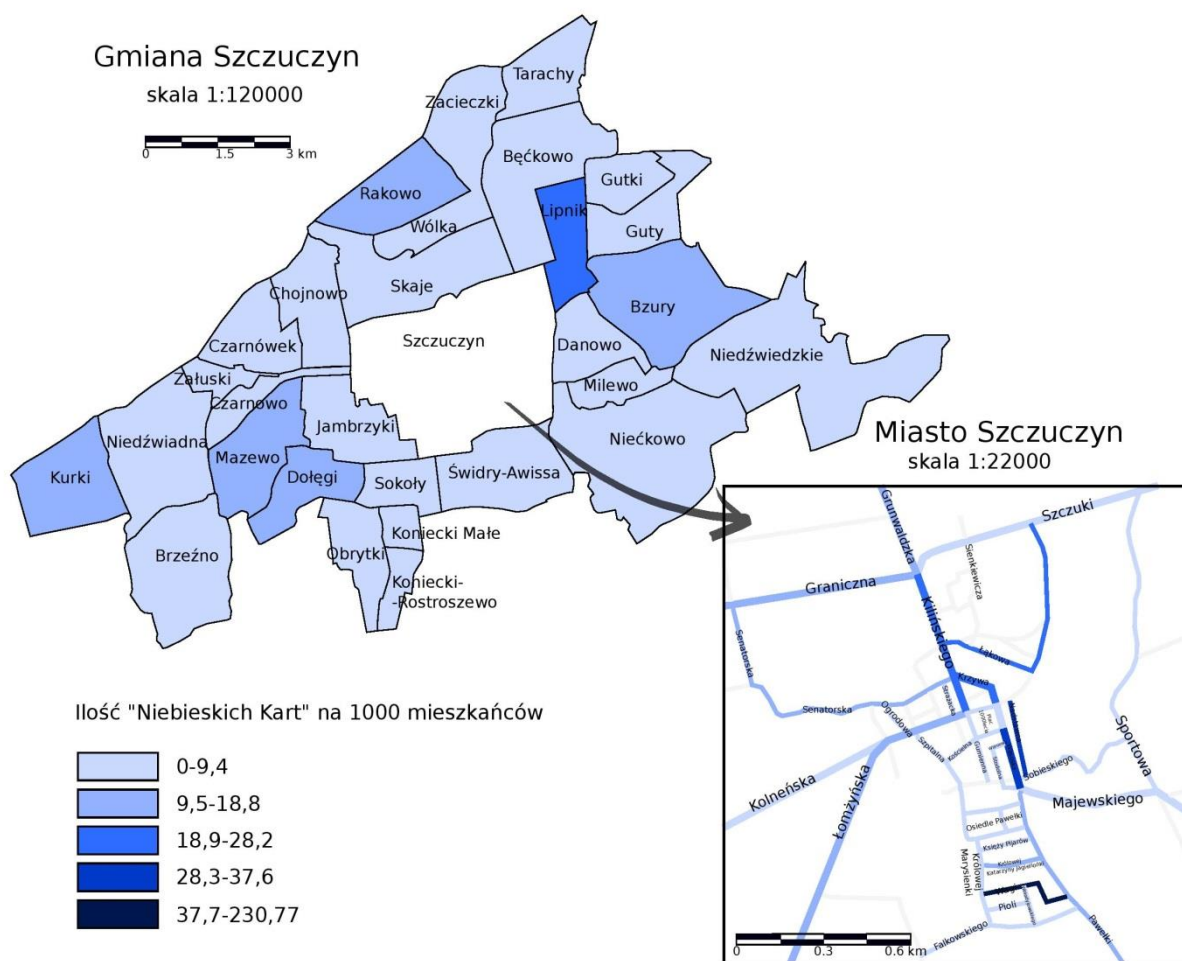
	Ilość mieszkańców	Ilość Niebieskich Kart	Pokrzywdzeni			Niebieskie Karty na 1000 mieszkańców
			Kobiety	Mężczyźni	Małoletni	
Gmina Szczuczyn	6442	54	54	10	7	8,38
miasto Szczuczyn	3442	41	42	8	4	11,91
Falkowskiego	114	1	1		1	8,77
Graniczna	106	1	1			9,43
Grunwaldzka	67	1	1			14,93
Gumienna	62					0,00
Kilińskiego	512	12	12	3		23,44
Kolneńska	6					0,00
Kościelna	60					0,00
Królowej Katarzyny Jagiellonki	89	1	1	2		11,24
Królowej Marysienki	25					0,00
Krzywa	37	1	1			27,03
Księży Pijarów	74					0,00
Łąkowa	156	4	4			25,64
Łomżyńska	192	3	3			15,63
Majewskiego	42					0,00
Nadstawna	80	3	2			37,50
Ogrodowa	7					0,00
Osiedle Pawełki	19					0,00
Pawełki	78	1	1			12,82
Pioli	56					0,00
Plac 1000-lecia	153					0,00
Senatorska	236	4	4			16,95
Sienkiewicza	620	1	1		1	1,61
Sobieskiego	42					0,00
Sportowa	179					0,00
Stodolna	26					0,00
Strażacka	50					0,00
Szczuki	128	1	1			7,81
Szpitalna	26					0,00
Wagi	13	3	5	3	2	230,77
Wąsoska	138	4	4			28,99

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Wiśniowa	18					0,00
Wołodzjowskiego	31					0,00
Sołectwa	3000	13	12	2	3	4,33
Bęckowo	127					0,00
Brzeźnio	177					0,00
Bzury	232	3	2	1		12,93
Chojnowo	100					0,00
Czarnowo	41					0,00
Czarnówek	72					0,00
Danowo	55					0,00
Dołegi	123	2	2			16,26
Gutki	46					0,00
Guty	90					0,00
Jambrzyki	97					0,00
Koniecki Małe	31					0,00
Koniecki Rostroszewo	27					0,00
Kurki	86	1	1			11,63
Lipnik	47	1	1			21,28
Mazewo	57	1	1			17,54
Milewo	50					0,00
Niećkowo	453	3	3		3	6,62
Niedźwiadna	203					0,00
Niedźwiedzkie	74					0,00
Obrytki	52					0,00
Rakowo	99	1	1			10,10
Skaje	193	1	1	1		5,18
Sokoły	47					0,00
Świdry Awissa	157					0,00
Tarachy	87					0,00
Wólka	75					0,00
Zacieczki	45					0,00
Załużski	57					0,00

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Grajewie

Rys.8 Ilość procedur „Niebieskich Kart” na 1000 mieszkańców w gminie Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Grajewie

Uczestnictwo w życiu publicznym

Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, zagwarantowaną przez Konstytucję RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483) jest prawo wyborcze. Analizując ten wskaźnik badaniom poddano poziom frekwencji wyborczej w trzech ostatnich wyborach – do Parlamentu Europejskiego w 2014r., samorządowych w 2014r oraz parlamentarnych w 2015r. w poszczególnych Okręgach Wyborczych w Gminie. Analiza frekwencji w poszczególnych obwodach wyborczych pozwoliła wskazać obszary Gminy, w których wskaźnik aktywności mieszkańców w życiu publicznym, mierzony frekwencją na wyborach, był **za każdym razem poniżej średniej dla Gminy**. Jest to Okręg Wyborczy Nr 1: Zespół Szkolno -Przedszkolny w Szczuczynie. Należą do niego mieszkańcy następujących ulic w mieście Szczuczyn: Granicznej, Grunwaldzkiej, Sportowej, Szczuki, Sienkiewicza, Kilińskiego.

Tab.10 Frekwencja wyborcza mieszkańców Gminy Szczuczyn na podstawie wybranych wyborów

Nr Okręgu	Adres	Wybory do Parlamentu Europejskiego 2014r.	Wybory Samorządowe 2014r.	Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej 2015r.
1	Zespół Szkolno - Przedszkolny 19-230 Szczuczyn ul. Kilińskiego 42	15.49	54,87	13,9
2	Publiczne Gimnazjum 19-230 Szczuczyn Plac Tysiąclecia 15	19.40	59,05	15,46
3	Świetlica wiejska 19-230 Skaje 53	17.05	52,5	18,75
4	Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej 19-230 Szczuczyn ul. Strażacka 11	17.83	57,5	18,46
5	Zespół Szkół 19-230 Nieckowo 63	12.03	54,03	17,26
6	Szkoła Podstawowa 19-230 Niedźwiadna 49	23.24	55,59	17,46
Średnia frekwencja :		17,31	55,89	16,57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie oraz Państwowej Komisji Wyborczej

Poziom edukacji

Do oceny poziomu edukacji wykorzystano wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 i 2016r. Dla ujednoclenia informacji zaproponowano wskaźnik opisujący średni wynik obejmujący 3 bloki przedmiotowe: humanistyczny, matematyczno – przyrodniczy oraz język obcy. Z uwag na brak możliwości agregacji danych na poziomie jednostek referencyjnych (miejsce zamieszkania ucznia – nazwa ulicy lub sołectwa), poziom edukacji w gminie został przedstawiony w odniesieniu do adekwatnych wyników w województwie podlaskim.

Najwyższe oceny uczniowie Gimnazjum w Szczuczynie osiągnęli z przedmiotów w bloku humanistycznym (55% w 2015r i 60,5% za 2016r.). Przedmioty ściśle wypadły natomiast słabiej – średni wynik na poziomie 41,5%- 2015r oraz 50,5%- 2016r.

Osiągnięte przez uczniów wyniki w 2015 i 2016r. nie odbiegają znacząco od wartości średnich dla województwa podlaskiego lecz niestety są za każdym razem niższe. W przypadku przedmiotów z bloku humanistycznego oraz matematyczno-przyrodniczego absolwenci Gimnazjum w Szczuczynie wypadli na porównywalnym poziomie z ich kolegami w województwie. Nieco gorzej natomiast wyglądają wyniki egzaminów językowych gdzie odchylenia od średniej w województwie są znaczące na niekorzyść absolwentów Gimnazjum z gminy Szczuczyn.

Tab.11 Wyniki egzaminu gimnazjalnego Gimnazjum w Szczuczynie w 2015 i 2016r. na tle woj. podlaskiego

		2015 w %					2016r w %				
		Liczba uczniów	wynik najwyższy	Wynik najniższy	Wynik średni szkoły	województwo	Liczba uczniów	wynik najwyższy	Wynik najniższy	Wynik średni szkoły	województwo
Średnia					46,43	57,14				51,57	56,00
Humanistyczny	język polski	58	91	19	50	62	60	97	16	66	68
	historia i wos	58	100	19	60	65	60	97	22	55	56
Matematyczno- przyrodniczy	matematyka	58	97	10	41	50	60	100	14	49	49
	przedmioty przyrodnicze	58	100	21	42	51	60	100	18	52	52
Język obcy	język angielski p. podstawowy	42	100	18	58	68	53	98	18	59	66
	języka angielski p. rozszerzony	42	98	3	31	49	53	100	5	35	45
	język niemiecki p. podstawowy	16	65	28	43	55	7	68	25	45	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie oraz BDL Głównego Urzędu Statystycznego

Aktywność społeczna/ kulturalna mieszkańców

Aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców są to cechy jakościowe. Jako mierniki ilustrujące pewien aspekt kapitału społecznego można zastosować wskaźnik liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji na 1000 mieszkańców, a także liczbę uczestników wydarzeń kulturalnych (artystyczno-rozrywkowych, sportowych) na 1000 mieszkańców. Niski poziom kapitału społecznego

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

prowadzi do powstania i pogłębiania się stanu kryzysowego i dysfunkcji społecznych: przestępczości, rozwodów, uzależnienia od pomocy społecznej, rozwoju szarej strefy.

Biorąc pod uwagę **liczbę organizacji pozarządowych** w Gminie Szczuczyn wskaźnik na 1000 mieszkańców pozycjonuje miasto Szczuczyn w najbardziej niekorzystnej sytuacji (2,32 organizacje/1000 mieszkańców). Jest on niższy od wskaźnika dla Gminy (2,33/1000) oraz powiatu Grajewskiego (3,24/1000). **W tym kontekście możemy mówić o niskim poziomie uczestnictwa w życiu społecznym mieszkańców miasta Szczuczyn.**

Tab.12 Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Szczuczyn na tle powiatu grajewskiego

	Ilość organizacji pozarządowych	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
powiat Grajewski	160	49327	3,24
Gmina Szczuczyn	15	6442	2,33
miasto Szczuczyn	8	3442	2,32
Sołectwa	7	3000	2,33

Źródło Opracowanie własne na podstawie BDL Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie, Biblioteka Miejska oraz Miejski Dom Kultury w Szczuczynie zorganizowały w roku 2015 w sumie 167 imprez kulturalnych. 150 z nich miało miejsce w mieście Szczuczyn, 15- w miejscowości Niećkowo i 2 w miejscowości Skaje. Biorąc pod uwagę **ilość uczestników imprez kulturalnych** z uwagi na brak możliwości pozyskania danych zagregowanych do poziomu ulic w mieście Szczuczyn oraz poszczególnych sołectw, sytuację Gminy w w/w zakresie przedstawiono w odniesieniu do sytuacji w powiecie grajewskim a także w województwie podlaskim. Uzyskany wskaźnik (155,23/1000 mieszkańców dla Gmina Szczuczyn) wypada niekorzystnie na tle powiatu grajewskiego ze wskaźnikiem 285,8/1000 mieszkańców oraz woj. podlaskiego – 526,75/1000 mieszkańców. **Świadczy to o niskim poziomie uczestnictwa mieszkańców Gminy Szczuczyn w życiu kulturalnym.**

Tab.13 Poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym mieszkańców Gminy Szczuczyn na tle powiatu grajewskiego i województwa podlaskiego w 2015r.

	Uczestnicy imprez kulturalnych	Ilość mieszkańców	Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców
Województwo Podlaskie	625 562,00	1 187 587,00	526,75
Powiat Grajewski	14 100,00	49 327,00	285,85
Gmina Szczuczyn	1 000,00	6 442,00	155,23
miasto Szczuczyn	1 000,00	3 442,00	290,53
Sołectwa	n/d		n/d

Źródło Opracowanie własne na podstawie BDL Głównego Urzędu Statystycznego

II SFERA GOSPODARCZA

Przedsiębiorczość

Stan kryzysowy danej jednostki może wynikać również z niskiego poziomu przedsiębiorczości. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale także jest wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz gminy w sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Według Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego na koniec grudnia 2015 roku w woj. podlaskim zarejestrowanych było 99 309,00 podmiotów gospodarczych, z czego 75 930,00 (prawie $\frac{3}{4}$) stanowiły podmioty osób fizycznych. Wskaźnik przedsiębiorczości w Gminie Szczuczyn wyniósł 39,27 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Jest to wynik niższy od wartości wskaźnika dla powiatu grajewskiego (40,61) oraz województwa podlaskiego, który wynosił 83,62 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Tab.14 Poziom przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Szczuczyn na tle powiatu grajewskiego i województwa podlaskiego

	Podmioty gospodarcze według CEIDG i KRS	Liczba mieszkańców	Współczynnik przedsiębiorczości na 1000 mieszkańców
województwo Podlaskie	99 309,00	1 187 587,00	83,62
powiat Grajewski	2 003,00	49 327,00	40,61
Gmina Szczuczyn	253	6442	39,27
miasto Szczuczyn	193	3442	56,07
Sołectwa	60	3000	20,00

Źródło Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego, CEIDG oraz KRS-u.

Sytuację w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców na terenie Gminy Szczuczyn zobrazowano przy pomocy wskaźnika „Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców”. Z danych przedstawionych w poniższej tabeli ze wskaźnikiem przedstawiającymi stan kryzysowy na terenie poszczególnych jednostek referencyjnych w Gminie Szczuczyn wynika, że obszarami charakteryzującymi się niższą od średniej gminnej wartością ww. wskaźnika (39,27/1000 mieszkańców) w mieście Szczuczyn są tereny, obejmujące ulice: Falkowskiego, Gumienną, Królowej Katarzyny Jagiellonki, Nadstawną, Senatorską, Sienkiewiczza Stodolną, Strażacką, Szczuki oraz ul. Wąsoską i Wagi (wskaźnik 0,00 przedsiębiorców). Gorsza sytuacja pod względem stopnia przedsiębiorczości jest na terenach wiejskich Gminy Szczuczyn gdzie średnia na 1000 mieszkańców wyniosła zaledwie 20 przedsiębiorstw. Jest to blisko trzykrotnie niższy wskaźnik w porównaniu z miastem Szczuczyn (56,07/1000) stąd aż w 23 sołectwach na 29 występuje stan kryzysowy.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Tab.15 Współczynnik przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Szczuczyn

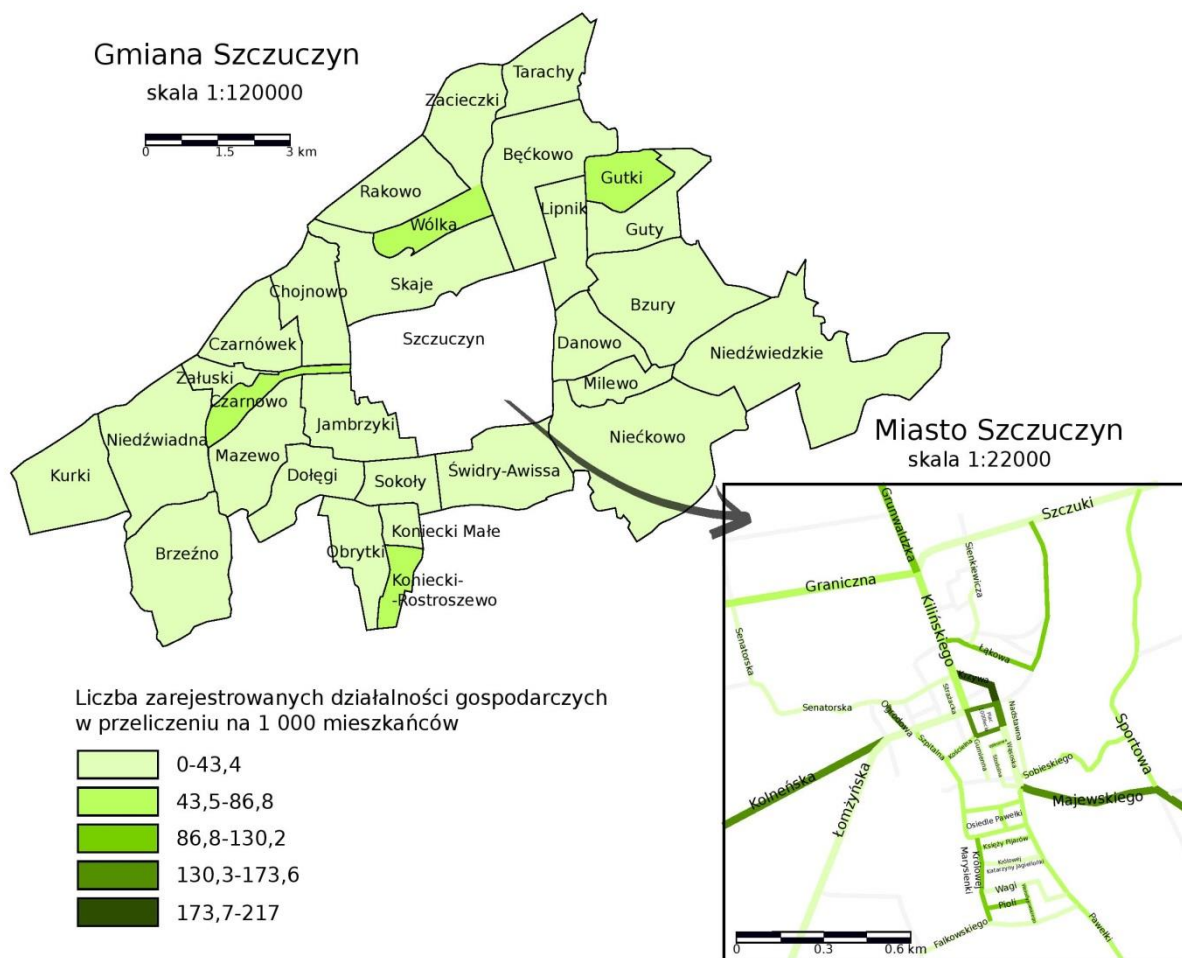
	Ilość aktywnych przedsiębiorców na podstawie CEIDG i KRS-u na XII 2015r.	Ilość mieszkańców	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców
Gmina Szczuczyn	253	6442	39,27
miasto Szczuczyn	193	3442	56,07
Falkowskiego	2	114	17,54
Graniczna	7	106	66,04
Grunwaldzka	6	67	89,55
Gumienna	2	62	32,26
Kilińskiego	39	512	76,17
Kolneńska	1	6	166,67
Kościelna	4	60	66,67
Królowej Katarzyny Jagiellonki	3	89	33,71
Królowej Marysienki	3	25	120,00
Krzywa	8	37	216,22
Księży Pijarów	4	74	54,05
Łąkowa	15	156	96,15
Łomżyńska	8	192	41,67
Majewskiego	6	42	142,86
Nadstawna	3	80	37,50
Ogrodowa	1	7	142,86
Osiedle Pawełki	1	19	52,63
Pawełki	4	78	51,28
Pioli	5	56	89,29
Plac 1000-lecia	24	153	156,86
Senatorska	7	236	29,66
Sienkiewicza	14	620	22,58
Sobieskiego	2	42	47,62
Sportowa	11	179	61,45
Stodolna	1	26	38,46
Strażacka	1	50	20,00
Szczuki	2	128	15,63
Szpitalna	2	26	76,92
Wagi	0	13	0,00
Wąsoska	4	138	28,99
Wiśniowa	1	18	55,56
Wołodajewskiego	2	31	64,52
Sołectwa	60	3000	20,00
Będkowo	2	127	15,75
Brzeźnio	5	177	28,25
Bzury	6	232	25,86

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Chojnowo	3	100	30,00
Czarnowo	2	41	48,78
Czarnówek	0	72	0,00
Danowo	2	55	36,36
Dołegi	0	123	0,00
Gutki	2	46	43,48
Guty	0	90	0,00
Jambrzyki	1	97	10,31
Koniecki Małe	0	31	0,00
Koniecki Rostroszewo	2	27	74,07
Kurki	2	86	23,26
Lipnik	1	47	21,28
Mazewo	2	57	35,09
Milewo	1	50	20,00
Niećkowo	3	453	6,62
Niedźwiadna	8	203	39,41
Niedźwiedzkie	2	74	27,03
Obrytki	2	52	38,46
Rakowo	4	99	40,40
Skaje	2	193	10,36
Sokoły	1	47	21,28
Świdry Awissa	3	157	19,11
Tarachy	0	87	0,00
Wólka	4	75	53,33
Zacieczki	0	45	0,00
Załużki	0	57	0,00

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Rys.9 Ilość działalności gospodarczych w gminie Szczuczyn na 1000 mieszkańców

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

III. SFERA ŚRODOWISKOWA

Poziom wyrobów azbestowych

Wyroby azbestowe znajdujące się na terenie działek położonych w obrębie gminy stanowią duże zagrożenie dla środowiska oraz życia ludzkiego. W przypadku zagrożenia środowiska zanieczyszczenie azbestem polega na praktycznej niezniszczalności włókien azbestu, uwalnianiu się włókien z materiałów zawierających azbest w miarę ich degradacji oraz rozproszeniu źródeł emisji pyłu azbestu. W przypadku zagrożenia dla życia ludzkiego wdychanie uwolnionych włókien azbestowych powoduje szereg śmiertelnych chorób układu oddechowego. **W tym aspekcie możemy mówić o występowaniu poziomu kryzysowego na całym obszarze gminy Szczuczyn, gdyż niemalże w każdej jednostce referencyjnej występują wyroby azbestowe do utylizacji.** W Szczuczynie na ul. Osiedle Pawełki, ul. Kolneńskiej oraz ul. Wagi nie odnotowano wyrobów azbestowych lecz ich mieszkańcy pozostają w bezpośrednim zagrożeniu ze względu na pobliskie sąsiedztwo budynków z płytami azbestowymi na przyległych ulicach.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Na terenie gminy Szczuczyn znajduje się łącznie 443 616,10 kg wyrobów azbestowych. Największa ich ilość znajduje się na terenach wiejskich gminy - 370 637,40 kg. tj. 83% łącznej ilości wyrobów azbestowych w gminie. W mieście Szczuczyn do utylizacji pozostało 72 978,70 kg tj. 17% wszystkich wyrobów w gminie. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” zakłada całkowite usunięcie wyrobów azbestowych przez właścicieli nieruchomości do roku 2032.

Tab.15 Szczegółowy rozkład wyrobów azbestowych do utylizacji w Gminie Szczuczyn

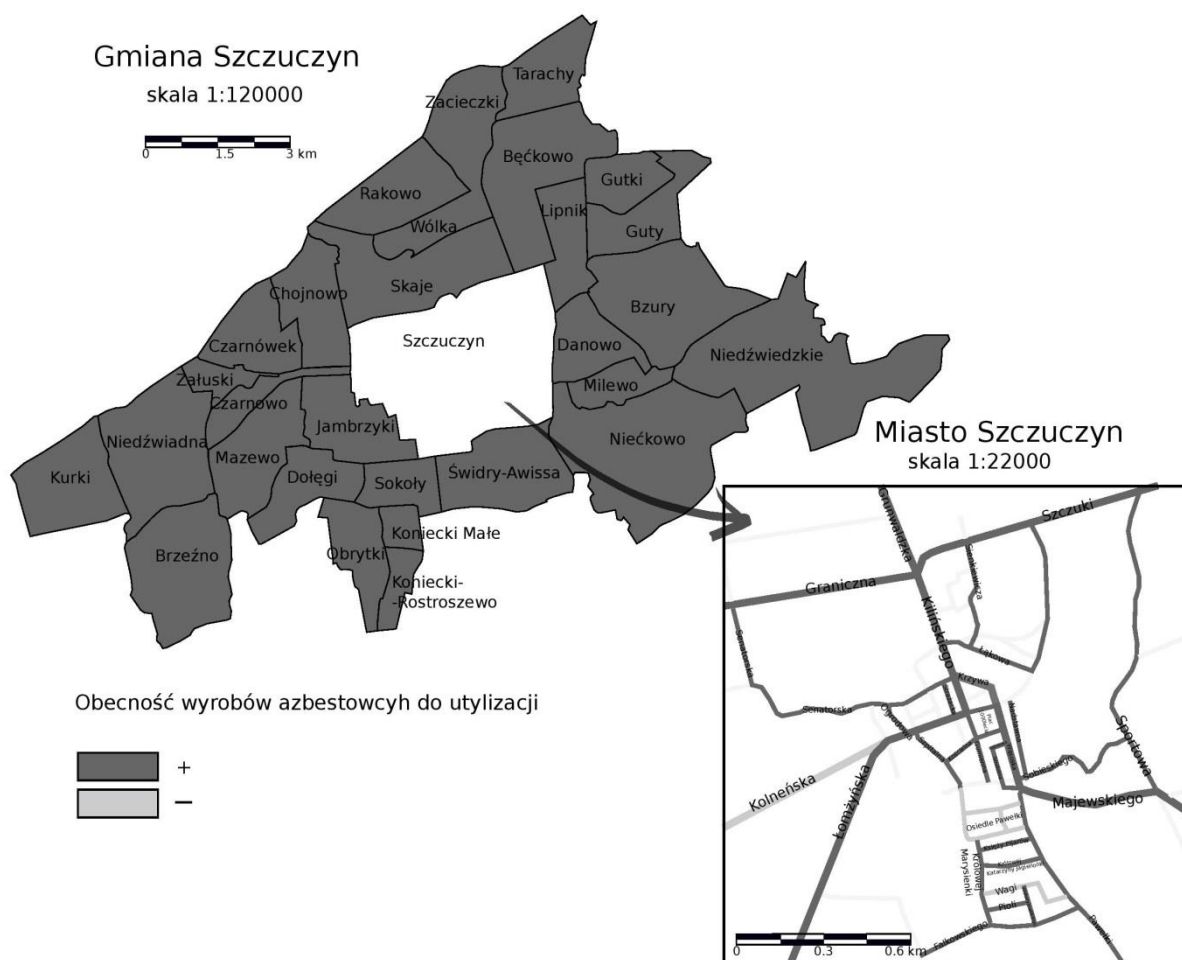
	Wyroby azbestowe do utylizacji w [kg]	Ilość mieszkańców	Poziom azbestu do utylizacji [kg] na 1000 mieszkańców
Gmina Szczuczyn	443 616,10	6442	68 863,10
miasto Szczuczyn	72 978,70	3442	21 202,41
Falkowskiego	1 775,50	114	15 574,56
Graniczna	4 921,30	106	46 427,36
Grunwaldzka	1 696,60	67	25 322,39
Gumienna	377,50	62	6 088,71
Kilińskiego	9 680,50	512	18 907,23
Kolneńska	0,00	6	0,00
Kościelna	1 089,40	60	18 156,67
Królowej Katarzyny Jagiellonki	1 386,70	89	15 580,90
Królowej Marysienki	547,20	25	21 888,00
Krzywa	1 046,80	37	28 291,89
Księży Pijarów	2 043,00	74	27 608,11
Łąkowa	1 526,70	156	9 786,54
Łomżyńska	2 185,70	192	11 383,85
Majewskiego	2 184,20	42	52 004,76
Nadstawna	2 525,50	80	31 568,75
Ogrodowa	129,60	7	18 514,29
Osiedle Pawełki	0,00	19	0,00
Pawełki	2 946,80	78	37 779,49
Pioli	1 020,50	56	18 223,21
Plac 1000-lecia	3 293,20	153	21 524,18
Senatorska	7 610,60	236	32 248,31
Sienkiewicza	822,20	620	1 326,13
Sobieskiego	2 677,00	42	63 738,10
Sportowa	9 285,20	179	51 872,63
Stodolna	342,70	26	13 180,77
Strażacka	904,20	50	18 084,00
Szczuki	5 552,50	128	43 378,91
Szpitalna	636,10	26	24 465,38
Wagi	0,00	13	0,00
Wąsoska	3 942,00	138	28 565,22
Wiśniowa	400,40	18	22 244,44
Wołodyjowskiego	429,10	31	13 841,94

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Sołectwa	370 637,40	3000	123 545,80
Bęckowo	23 265,10	127	183 189,76
Brzeźnio	21 343,30	177	120 583,62
Bzury	21 492,60	232	92 640,52
Chojnowo	11 891,10	100	118 911,00
Czarnowo	6 108,90	41	148 997,56
Czarnówek	8 134,00	72	112 972,22
Danowo	9 120,40	55	165 825,45
Dołegi	15 661,40	123	127 328,46
Gutki	12 703,30	46	276 158,70
Guty	8 745,90	90	97 176,67
Jambrzyki	15 002,20	97	154 661,86
Koniecki Małe	4 486,10	31	144 712,90
Koniecki Rostroszewo	2 614,00	27	96 814,81
Kurki	9 982,80	86	116 079,07
Lipnik	8 465,80	47	180 123,40
Mazewo	10 429,70	57	182 977,19
Milewo	3 594,30	50	71 886,00
Nieckowo	48 905,60	453	107 959,38
Niedźwiadna	20 223,90	203	99 625,12
Niedźwiedzkie	6 060,20	74	81 894,59
Obrytki	11 003,80	52	211 611,54
Rakowo	11 955,20	99	120 759,60
Skaje	20 733,00	193	107 424,87
Sokoły	8 766,80	47	186 527,66
Świdry Awissa	21 837,70	157	139 093,63
Tarachy	8 316,10	87	95 587,36
Wólka	7 122,20	75	94 962,67
Zacieczki	5 419,60	45	120 435,56
Załuski	7 252,40	57	127 235,09

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Rys. 10 Wyroby azbestowe w gminie Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

IV. SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA

Gmina Szczuczyn jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim. Siedzibą Gminy jest miasto Szczuczyn. łączna powierzchnia gminy to ponad 11 553 ha z czego 1322,8 ha przypada na miasto Szczuczyn a 10 230,2 ha zajmują tereny wiejskie. Największy udział w powierzchni całej gminy mają użytki rolne (77%) oraz leśne (16%).

Na terenie gminy Szczuczyn znajdują się punkty użyteczności publicznej o charakterze lokalnym. Do grupy obiektów służących mieszkańcom wyróżnia się:

- samorządowe: gimnazjum, 3 szkoły podstawowe, 2 szkoły zawodowe, budynek urzędu miejskiego
- przychodnia zdrowia, 2 gabinety stomatologiczne, 2 apteki,
- biblioteka publiczna oraz jej filia, ośrodek kultury, świetlice, stadion sportowy, OSP (6 budynków remiz strażackich), cmentarze, posterunek Policji
- sklepy, zakłady usługowe, przedsiębiorstwa produkcyjne
- 2 kościoły, kaplice.

Ośrodkami wspomagającymi miasto Szczuczyn w zakresie obsługi ludności wiejskiej są wsie o największej liczbie ludności i koncentracji usług z zakresu obsługi ludności oraz usług na rzecz rolnictwa.

Dla wschodnio-południowej części gminy:

- wieś Niećkowo,
- wieś Bzury;

Dla zachodnio-północnej części gminy:

- wieś Niedźwiadna,
- Bęćkowo.

W strukturze osadniczej gminy - ze względu na walory krajobrazowe i kulturowe wyróżnia się wieś Niedźwiadna, w której występuje zabytkowy układ przestrzenny, zabytkowy kościół i cmentarz oraz wsie, w których zlokalizowane są założenia dworsko-parkowe: Niećkowo, Bzury, Bęćkowo i Chojnowo. Ponadto w większości wsi występuje zabudowa, głównie budownictwo ludowe o walorach zabytkowych.

Większość jednostek osadniczych posiada zabudowę o charakterze zwartym. Jedynie wsie Dołęgi i Milewo w części posiadają zabudowę rozproszoną, kolonijną.

Zgodnie z wykazem Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków w gminie Szczuczyn na dzień 3 stycznia 2017 roku odnotowano 113 zabytkowych zespołów obiektów architektonicznych. Większość z nich znajduje się na terenie miasta Szczuczyn. Szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

Tab.16 Spis zabytkowych zespołów obiektów architektonicznych w gminie Szczuczyn - stan na marzec 2017r.

Nazwa miejscowości	ulica	Spis zabytków
Adamowo		dróżnicówka
Bęćkowo		zespół dworsko- parkowy z folwarkiem, dwór , ogród dworski
Bzury		zespół dworski i folwarczny
		dwór
		budynek gospodarczy w zespole dworskim i folwarcznym
		obora w zespole dworskim i folwarcznym
		świniarnia w zespole dworskim i folwarcznym
		spichrz w zespole dworskim i folwarcznym
Chojnowo		założenie ogrodowe
		dwór
Czarnówek		park
Dołęgi		park
Mazepo		park
Miętusewo		dwór- zespół dworsko-folwarczny
Miętusewo		park
Niećkowo		dwór
		park

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

		magazyn
		spichrz
Niedźwiadna		historyczny układ przestrzenny wsi Niedźwiadna
		kościół parafialny p.w św. Stanisława B-pa
		dzwonnica drewniana przy kościele parafialnym
		kaplica grobowa Obryckich
		cmentarz rzymskokatolicki
		dwór ob. dom mieszkalny
		park
Szczuczyn		historyczny układ urbanistyczny m. Szczuczyn
		kościół oo.Pijarów
		klasztor oo. Pijarów
		kolegium oo. Pijarów
		kaplica cmentarna
		cmentarz ewangelicki
		cmentarz prawosławny
		cmentarz rzymskokatolicki i ogrodzenie z bramą
		cmentarz żydowski
		dom pogrzebowy
Szczuczyn	ul. Kilińskiego	zbór luterański
		zespół poczty- budynek główny
		zespół poczty- oficyna
		zespół poczty- wozownia
Szczuczyn	ul. Szczuki	zespół pałacowo- folwarczny
		spichlerz
		ogrodzenie zespołu
		oficyna pozostałości zespołu dworskiego
		park
Szczuczyn	ul. Senatorska nr 1A	ruiny zamku Szczuków
		budynek straży pożarnej
Szczuczyn		park miejski
		młyn motorowy (elektryczny)
Szczuczyn	Pl. 1000-lecia	dom (kamienica z oficyną)
		dom mieszkalny nr 2
		dom nr 4
		dom nr 5
		dom nr 7
		dom mieszkalny nr 8
		kamienica nr 11
		kamienica nr 14
		dom mieszkalny nr 16
		dom mieszkalny nr 17
		dom mieszkalny nr 18
		kamienica nr 23

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

		budynek mieszkalny nr 24
		budynek mieszkalny nr 24 a
		budynek mieszkalny nr 25
		budynek mieszkalny nr 26
		budynek mieszkalny nr 28
Szczuczyn	ul. Gumienna	dom nr 7
		budynek mieszkalny nr 10
		budynek mieszkalny nr 14
Szczuczyn	ul. Kilińskiego	kamienica nr 2
		dom mieszkalny nr 3
Szczuczyn	ul. Kościelna	dom mieszkalny nr 1
		dom nr 3
		dom nr 6
Szczuczyn	ul. Krzywa 4	dom mieszkalny nr 4
Szczuczyn	ul. Łomżyńska	dom mieszkalny nr 1
		dom mieszkalny nr 4
		budynek mieszkalny nr 7
		dom mieszkalny nr 15
		kamienica nr 21
		dom nr 22
		dom nr 26
Szczuczyn	ul. Nadstawna	dom nr 9
		dom nr 15
Szczuczyn	ul. Nowa nr 4	dom mieszkalny nr 4
Szczuczyn	ul. Senatorska	dom mieszkalny nr 4
		dom nr 5
		dom mieszkalny nr 6
		dom nr 8
		dom nr 14
		dom nr 18
		dom nr 22
		dom nr 28
		dom nr 32
		dom mieszkalny nr 38
		dom nr 40
Szczuczyn	ul. Sobieskiego	budynek mieszkalny nr 2
		budynek mieszkalny nr 4
		budynek mieszkalny nr 18
Szczuczyn	ul. Strażacka	dom nr 2
		dom nr 4
Szczuczyn	ul. Szpitalna	dom nr 2
		budynek mieszkalny nr 8
Szczuczyn	ul. Wąsoska	budynek mieszkalny nr 2
		dom nr 5

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

	budynek mieszkalny nr 6
	budynek mieszkalny nr 8
	budynek mieszkalny nr 12
	dom nr 16
	dom nr 17
	budynek mieszkalny nr 19

Źródło <http://wuozybialystok.bip.gov.pl/rejestry-ewidencje-archiwa/wojewodzka-ewidencja-zabytkow.html>

Zasoby mieszkaniowe znajdujące się na terenie gminy Szczuczyn są ukazane w dwóch poniższych tabelach. Analizując średni wskaźnik liczby osób na 1 mieszkanie w woj. podlaskim, powiecie grajewskim oraz gminie Szczuczyn na przestrzeni lat 2010-2015 widać tendencję spadkową. Przeciętna liczba osób zamieszkujących 1 mieszkanie w gminie Szczuczyn spadła z 3,47 w 2010r do 3,32 w 2015r. Zestawiając ten wskaźnik z przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania na 1 mieszkańca mamy pełniejszy obraz sytuacji mieszkaniowej w gminie Szczuczyn. Warunki mieszkaniowe miasta Szczuczyn w zestawieniu z obszarem wiejskim i całym woj. podlaskim wypadają gorzej. 1 mieszkaniec miasta Szczuczyn ma do dyspozycji 23,6m² powierzchni podczas gdy mieszkaniec terenów wiejskich- 24,3m² a mieszkaniec woj. podlaskiego- 28,2m². Jednakże najgorzej w zestawieniu klasyfikują się mieszkańcy powiatu grajewskiego gdzie na 1 mieszkańca przypada 23 m² powierzchni mieszkania.

Tab.17 Zasoby mieszkaniowe w latach 2010-2015 w gminie Szczuczyn

	przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie						przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
							[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
PODLASKIE	2,86	2,83	2,8	2,76	2,73	2,7	26,2	26,6	27	27,4	27,8	28,2
Powiat Grajewski	3,02	3,01	2,99	2,95	2,93	2,9	21,8	22	22,2	22,5	22,8	23
Gmina Szczuczyn	3,47	3,46	3,42	3,4	3,32	3,32	22,5	22,7	23	23,1	23,8	23,9
Szczuczyn - miasto	3,04	3,02	2,96	2,98	2,94	2,96	22,5	22,8	23,3	23,1	23,6	23,6
Szczuczyn - obszar wiejski	4,19	4,19	4,17	4,08	3,96	3,91	22,6	22,6	22,7	23,1	23,9	24,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Adekwatną daną przedstawiającą komfort życia mieszkańców jest ilość mieszkań na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni 2010 – 2015 roku wskaźnik ten charakteryzował się tendencją wzrostową. Biorąc pod uwagę gminę Szczuczyn niekorzystnie wypada sytuacja na terenach wiejskich gdzie na 1000 mieszkańców do dyspozycji pozostaje niespełna 266 mieszkań. W lepszej sytuacji są mieszkańcy miasta Szczuczyn mając 337,7 mieszkań/1000 mieszkańców. Niestety wskaźnik ten w dalszym ciągu jest niższy od powiatu grajewskiego (344,3/1000) i woj. podlaskiego (370,8/1000)

Tab.18 Średnia ilość mieszkań w gminie Szczuczyn na tle powiatu grajewskiego i woj. podlaskiego

	mieszkania na 1000 mieszkańców					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PODLASKIE	349,3	353,4	357,6	361,9	366,1	370,8
Powiat Grajewski	330,6	332,3	334,3	338,5	341,3	344,3
Gmina Szczuczyn	287,8	289	292,7	294,5	301,1	301,1
Szczuczyn - miasto	329,1	331,3	338	335,6	340,7	337,7
Szczuczyn - obszar wiejski	238,7	238,7	239,7	244,8	252,4	255,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dla szczegółowego zobrazowania sytuacji mieszkaniowej mieszkańców gminy Szczuczyn i komfortu życia, analizie poddano wskaźnik *Średnia ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie*. Z procesu badawczego wyłączono pustostany. Według danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie za 2016 rok średnia ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie w Gminie Szczuczyn wyniosła 4,03 osoby przy czym wskaźnik ten dla miasta Szczuczyn był korzystniejszy (3,77 mieszkańców/mieszkanie) w porównaniu z terenami wiejskimi Gminy (4,37 mieszkańców/mieszkanie). Przekroczenie średniej wartości wskaźnika świadczące o niekorzystnej sytuacji mieszkaniowej w Szczuczynie zanotowano na ul. Plac 1000-lecia, Grunwaldzkiej, Gumiennej, Kościelnej, Łąkowej, Łomżyńskiej, Senatorskiej, Sportowej, Szczuki, Wąsoskiej i Wiśniowej. Na terenach wiejskich natomiast zdecydowanie niekorzystna sytuacja mieszkaniowa występuje w miejscowościach Kurki i Nieckowo.

Tab.19 Średnia ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie w gminie Szczuczyn

	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkań	Średnia ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie
Gmina SZCZUCZYN	6442	1600	4,03
miasto SZCZUCZYN	3442	913	3,77
Plac 1000-lecia	153	30	5,10
Falkowskiego	114	38	3,00
Graniczna	106	30	3,53
Grunwaldzka	67	12	5,58
Gumienna	62	14	4,43
Królowej Katarzyny Jagiellonki	89	28	3,18
Królowej Marysieńki	25	8	3,13
Kolneńska	6	2	3,00
Kilińskiego	512	139	3,68
Kościelna	60	13	4,62
Krzywa	37	24	1,54
Łąkowa	156	32	4,88
Łomżyńska	192	29	6,62
Majewskiego	42	13	3,23
Nadstawna	80	25	3,20

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

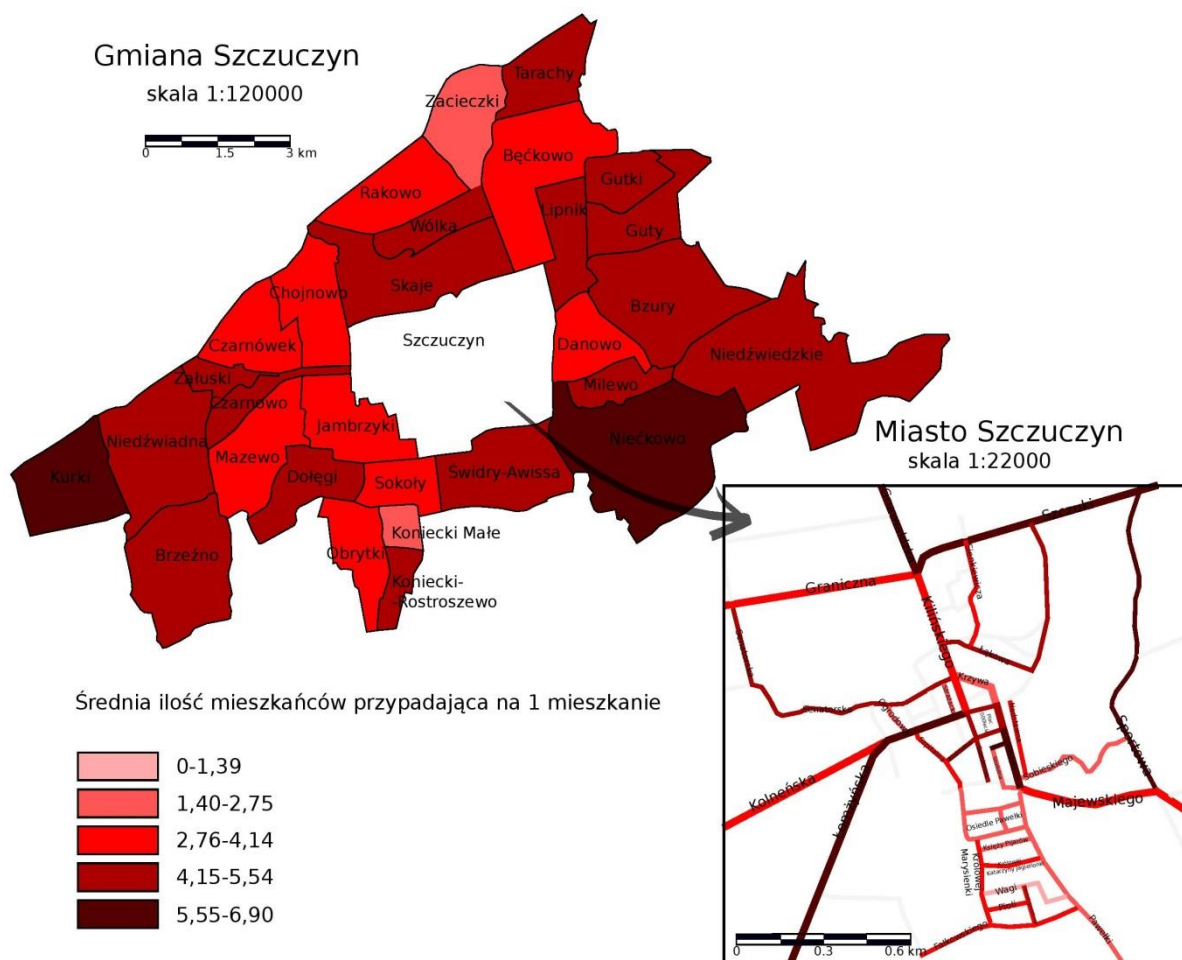
Osiedle Pawełki	19	8	2,38
Ogrodowa	7	4	1,75
Pawełki	78	37	2,11
Księży Pijarów	74	28	2,64
Pioli	56	17	3,29
Senatorska	236	54	4,37
Sienkiewicza	620	169	3,67
Sobieskiego	42	18	2,33
Sportowa	179	31	5,77
Stodolna	26	14	1,86
Strażacka	50	19	2,63
Szpitalna	26	9	2,89
Szczuki	128	20	6,40
Wagi	13	16	0,81
Wąsoska	138	20	6,90
Wiśniowa	18	3	6,00
Wołodyjowskiego	31	9	3,44
SOŁECTWA	3000	687	4,37
Bęćkowo	127	33	3,85
Brzeźno	177	34	5,21
Bzury	232	52	4,46
Chojnowo	100	29	3,45
Czarnowo	41	9	4,56
Czarnówek	72	18	4,00
Danowo	55	17	3,24
Guty	90	21	4,29
Gutki	46	10	4,60
Dołęgi	123	27	4,56
Jambrzyki	97	25	3,88
Koniecki-Rostroszewo	27	5	5,40
Koniecki-Małe	31	15	2,07
Kurki	86	14	6,14
Lipnik	47	11	4,27
Mazewo	57	19	3,00
Milewo	50	10	5,00
Niećkowo	453	73	6,21
Niedźwiadna	203	44	4,61
Niedźwiedzkie	74	16	4,63
Obrytki	52	13	4,00
Rakowo	99	28	3,54
Skaje	193	46	4,20
Sokoły	47	15	3,13
Świdry-Awissa	157	34	4,62
Tarachy	87	17	5,12

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Wólka	75	16	4,69
Zacieczki	45	23	1,96
Załuski	57	13	4,38

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Rys. 11. Ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie w gminie Szczuczyn

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Ilość mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową w gminie Szczuczyn od 2010 roku utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie (96,2% do 96,3% w 2015r.). Jest nieznacznie niższa dla wskaźnika dla całego województwa podlaskiego (98,7% w 2015r) oraz wyższa od wskaźnika dla powiatu grajewskiego (95,8% w 2015r). Analizując sytuację Gminy Szczuczyn w latach 2010- 2015 w rozbiciu na Miasto Szczuczyn oraz sołectwa wyraźnie zauważalny jest większy % mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową w mieście niż na terenach wiejskich (odpowiedni 96,3% do 83%).

Tab.20 Mieszkania w gminie Szczuczyn wyposażone w instalację wodociągową - % ogółu mieszkań

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
PODLASKIE	98,5	98,5	98,6	98,6	98,6	98,7

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Powiat grajewski	95,6	95,6	95,6	95,7	95,7	95,8
Gmina Szczuczyn	96,2	96,2	96,2	96,2	96,3	96,3
Szczuczyn - miasto	96,2	96,2	96,2	96,2	96,3	96,3
Szczuczyn - obszar wiejski	82,9	82,9	82,9	82,9	82,9	83

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Odsetek mieszkańców wyposażonych w łazienkę w gminie Szczuczyn również systematycznie wzrastał na przestrzeni ostatnich lat by osiągnąć w 2015r. wskaźnik 87,2%. Niestety w dalszym ciągu jest on niższy od średniej dla powiatu grajewskiego (92,9%) oraz województwa podlaskiego (96,1%).

Tab.21 Mieszkania w gminie Szczuczyn wyposażone w łazienkę - % ogółu mieszkań

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
PODLASKIE	95,8	95,9	95,9	96	96	96,1
Powiat grajewski	92,5	92,6	92,6	92,7	92,8	92,9
Gmina Szczuczyn	86,8	86,9	86,9	86,9	87	87,2
Szczuczyn - miasto	86,8	86,9	86,9	86,9	87	87,2
Szczuczyn - obszar wiejski	74	74	74	74	74	74,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Podobna tendencja wzrostowa charakteryzuje sytuację mieszkańców gminy Szczuczyn pod kątem wyposażenia mieszkań w instalację centralnego ogrzewania. Na przestrzeni lat 2010 – 2015% udział mieszkań wyposażonych w CO w gminie systematycznie rósł z poziomu 73,8% w 2010r do 74,8% w 2015. Jednakże w dalszym ciągu jest on niższy od porównywalnego wskaźnika dla całego powiatu - 88,2% oraz województwa 92%. Sytuacja wewnętrzna gminy w zakresie centralnego ogrzewania jest również zróżnicowana. Wskaźnik % udziału mieszkań wyposażonych w CO dla miasta Szczuczyn na przestrzeni lat był zawsze wyższy o kilka miejsc procentowych w porównaniu z terenami wiejskimi i wyniósł w 2015 roku 74,8% gdzie na terenach wiejskich w tym samym okresie osiągnął 69,3%.

Tab.22 Mieszkania w gminie Szczuczyn wyposażone w centralne ogrzewanie - % ogółu mieszkań

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
PODLASKIE	91,4	91,5	91,6	91,8	91,9	92
Powiat grajewski	87,6	87,7	87,7	87,9	88	88,2
Gmina Szczuczyn	73,8	73,9	73,9	74	74	74,8
Szczuczyn - miasto	73,8	73,9	73,9	74	74	74,8
Szczuczyn - obszar wiejski	64,1	64,1	64,1	64,1	64,2	69,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

V. SFERA TECHNICZNA

Wśród grupy zjawisk negatywnych przytaczana Ustawa oraz Wytoczne Ministerstwa wyodrębniają także sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkalnym, oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Z danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie wynika iż obecnie występują w gminie gospodarstwa domowe wykorzystujące instalacje solarne w domowym systemie grzewczym mogące ogrzać wodę użytkową. W całości gospodarstw domowych w gminie (1600) jest ich 226 co stanowi 14% ogółu mieszkań. Niestety w dalszym ciągu brakuje instalacji wykorzystujących OZE w całej gminie Szczuczyn, jako alternatywnej formy ogrzewania domów.

W związku z powyższym przeanalizowano istniejące zasoby mieszkaniowe w gminie Szczuczyn pod kątem stosowanego systemu grzewczego. Analiza wskazuje, że na terenie gminy ma miejsce koncentracja budynków opartych na tradycyjnym sposobie ogrzewania – piece na paliwo stałe⁴. Emisja trującego dwutlenku węgla pochodzącego ze spalania drewna i węgla stanowi największe źródło emisji gazów cieplarnianych w Gminie⁵. Średnie nasilenie ilości mieszkań w Gminie Szczuczyn opalana paliwem stałym w przeliczeniu na jednostki referencyjne (ulice w mieście Szczuczyn oraz sołectwa) wynosi 26,23. Biorąc pod uwagę miasto Szczuczyn problem większego skupiska mieszkań w porównaniu ze średnią Gminy występuje na 12 ulicach z największym natężeniem na ul. Sienkiewicza (169 mieszkań), Kilińskiego (139 mieszkań) i Senatorskiej (54 mieszkania) kilkakrotnie przewyższając średnią. Wyższy od średniej gminnej stopień koncentracji problemu biorąc pod uwagę tereny wiejskie występuje w 10 sołectwach z największym nasileniem we wsiach: Bzury (52 budynki mieszkalne), Niećkowo (76), Skaje (46) i Niedźwiadna (44).

Tab.23 Ilość mieszkań w gminie Szczuczyn opalana paliwem stałym

	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkań opalanych paliwem stałym	Średnia ilość budynków w Gminie w podziale na jednostki referencyjne
Gmina SZCZUCZYN	6442	1600	26,23
miasto SZCZUCZYN	3442	913	28,53
Plac 1000-lecia	153	30	26,23
Falkowskiego	114	38	26,23
Graniczna	106	30	26,23
Grunwaldzka	67	12	26,23
Gumienna	62	14	26,23
Królowej Katarzyny Jagiellonki	89	28	26,23
Królowej Marysienki	25	8	26,23
Kolneńska	6	2	26,23
Kilińskiego	512	139	26,23
Kościelna	60	13	26,23
Krzywa	37	24	26,23
Łąkowa	156	32	26,23
Łomżyńska	192	29	26,23
Majewskiego	42	13	26,23
Nadstawna	80	25	26,23
Osiedle Pawełki	19	8	26,23

⁴ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczuczyn, str.47

⁵ tamże, str. 59

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

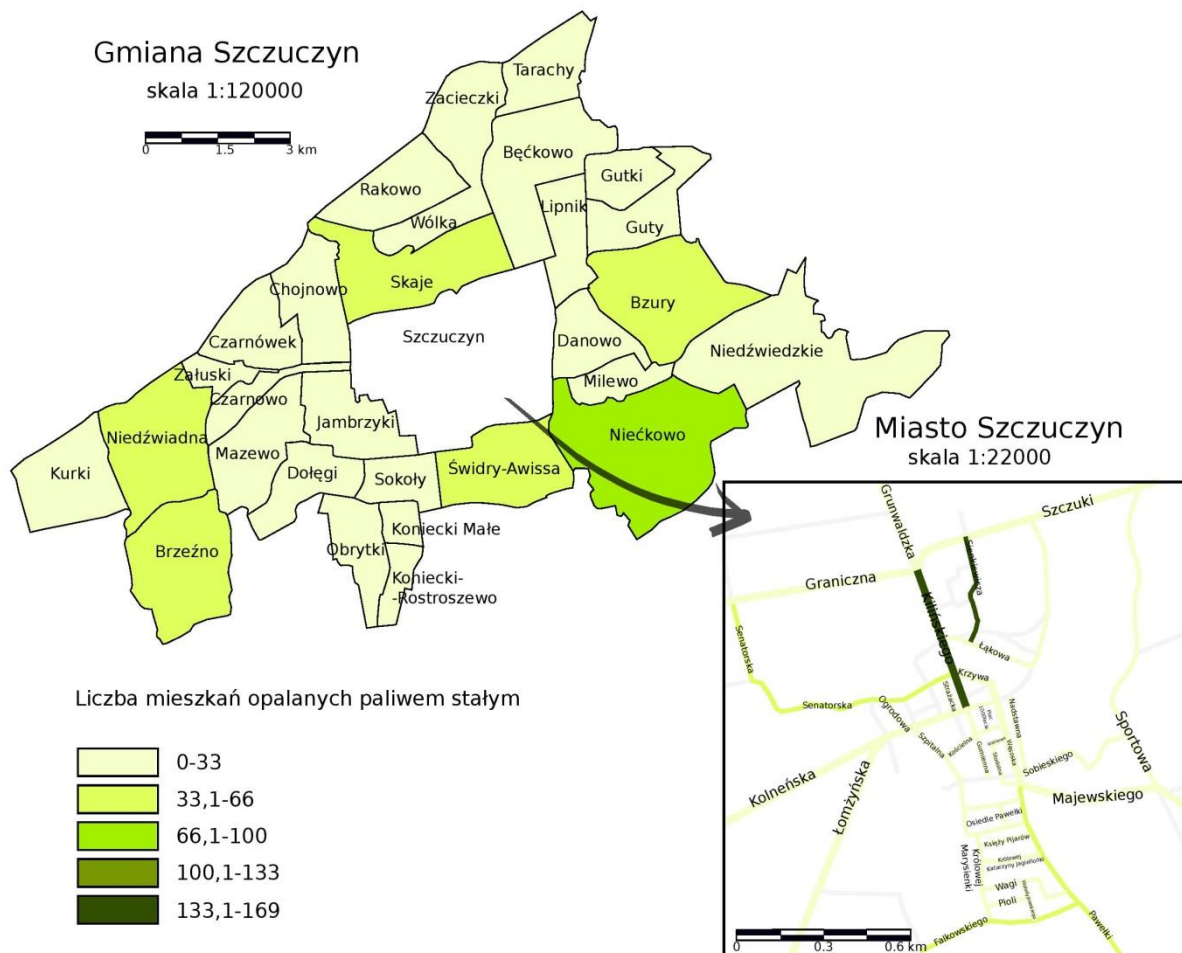
Ogrodowa	7	4	26,23
Pawełki	78	37	26,23
Księży Pijarów	74	28	26,23
Pioli	56	17	26,23
Senatorska	236	54	26,23
Sienkiewicza	620	169	26,23
Sobieskiego	42	18	26,23
Sportowa	179	31	26,23
Stodolna	26	14	26,23
Strażacka	50	19	26,23
Szpitalna	26	9	26,23
Szczuki	128	20	26,23
Wagi	13	16	26,23
Wąsoska	138	20	26,23
Wiśniowa	18	3	26,23
Wołodyjowskiego	31	9	26,23
SOŁECTWA	3000	687	23,69
Bęćkowo	127	33	26,23
Brzeźno	177	34	26,23
Bzury	232	52	26,23
Chojnowo	100	29	26,23
Czarnowo	41	9	26,23
Czarnówek	72	18	26,23
Danowo	55	17	26,23
Guty	90	21	26,23
Gutki	46	10	26,23
Dołęgi	123	27	26,23
Jambrzyki	97	25	26,23
Koniecki-Rostroszewo	27	5	26,23
Koniecki-Małe	31	15	26,23
Kurki	86	14	26,23
Lipnik	47	11	26,23
Mazewo	57	19	26,23
Milewo	50	10	26,23
Niećkowo	453	73	26,23
Niedźwiadna	203	44	26,23
Niedźwiedzkie	74	16	26,23
Obrytki	52	13	26,23
Rakowo	99	28	26,23
Skaje	193	46	26,23
Sokoły	47	15	26,23
Świdry-Awissa	157	34	26,23
Tarachy	87	17	26,23
Wólka	75	16	26,23

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Zacieczki	45	23	26,23
Załuski	57	13	26,23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Rys.12 Ilość mieszkań opalana paliwem stałym w gminie Szczuczyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

V. Wyniki badania ankietowego oraz spotkań z mieszkańcami

W związku z przystąpieniem Gminy Szczuczyn do opracowania Programu Rewitalizacji, w styczniu – marcu 2017r. zostały przeprowadzone badania ankietowe metodą wywiadu kwestionariuszowego, opartego na bezpośredniej rozmowie ankietera z respondentem. Mieszkańcy wskazywali w ankiecie jakie wg. nich problemy dotyczą miasta i gminę, gdzie one występują, w jakiej sferze (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej) oraz mieli możliwość wskazania, co należy zrobić aby zminimalizować wymienione problemy. Uzyskane odpowiedzi w poszczególnych kategoriach zostały zaprezentowane poniżej.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 179 respondentów reprezentujących mieszkańców całej Gminy.

W pierwszym pytaniu respondenci byli poproszeni o wskazanie 1 obszaru w całej Gminie na którym w ich odczuciu występuje największa kumulacja zjawisk problemowych do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych. Zdecydowanie najwięcej obszarów problemowych w całej gminie Szczuczyn respondenci wskazali **w mieście Szczuczyn z wynikiem 111 wskazań** tj ponad 62 % wszystkich ankietowanych. Liderem na tym terenie okazał się Obszar 4- Stadion Miejski w Szczuczynie wraz z przyległym terenem zbiornika wodnego z wynikiem wskazań 38 tj. ponad 21%. Na uwagę zasługuje również Obszar 3 w mieście Szczuczyn- teren dworca PKS (27 wskazań, tj. 15,08%) i Obszar 2 – centrum miasta Szczuczyn (16 wskazań tj. blisko 9%). Wśród Sołectw gminy Szczuczyn respondenci najczęściej wskazywali na wieś Bęćkowo (28 wskazań tj. 15,64% ankietowanych) oraz Niećkowo (8 wskazań tj blisko 5%). Pozostałe sołectwa w Gminie były wskazywane sporadycznie.

1. Proszę wskazać obszar Gminy, który Pani/Pana zdaniem wymaga konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych ze względu na kumulację problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych: (Proszę wskazać 1 obszar).

Ilość wskazań	%	Nazwa obszaru	Ilość wskazań	%	Nazwa obszaru
10	5,59%	Obszar 1 – dawnego Państwowego Ośrodka Maszynowego (POM) w Szczuczynie	1	0,56%	Koniecki Rostroszewo
16	8,94%	Obszar 2 – centrum miasta Szczuczyn	2	1,12%	Kurki
27	15,08%	Obszar 3 – tereny dworca PKS	2	1,12%	Lipnik
38	21,23%	Obszar 4 – Stadion Miejski w Szczuczynie oraz zbiornik wodny	4	2,23%	Mazewo
9	5,03%	Obszar 5 – kompleks kościelno - klasztorny w Szczuczynie	0	0,00%	Milewo
4	2,23%	Obszar 6 – ruiny Pałacu Szczuków w Szczuczynie	8	4,47%	Niećkowo
7	3,91%	Obszar 7 – zbiornik przeciwpożarowy przy ul. Kilińskiego w Szczuczynie	6	3,35%	Niedźwiadna
28	15,64%	Bęćkowo	1	0,56%	Niedźwiedzkie
2	1,12%	Brzeźnio	1	0,56%	Obrytki
7	3,91%	Bzury	1	0,56%	Rakowo
0	0,00%	Chojnowo	0	0,00%	Sokoły
2	1,12%	Czarnowo	6	3,35%	Świdry-Awissa
0	0,00%	Czarnówek	2	1,12%	Skaje
0	0,00%	Danowo	4	2,23%	Tarachy
1	0,56%	Dołęgi	0	0,00%	Wólka
0	0,00%	Guty	1	0,56%	Załużki
0	0,00%	Gutki	0	0,00%	Zacieczki
5	2,79%	Jambrzyki			

Opracowanie własne na podstawie ankiet , N=179

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

W kolejnym pytaniu mieszkańcy byli poproszeni o wskazanie ich związku z zaznaczonym obszarem. Zdecydowana większość respondentów to mieszkańcy (149 osób tj. 83,24%) oraz ludzie pracujący na tym terenie (w sumie 17 osób, tj. blisko 10%) co świadczy o tym, iż są to ludzie znający bardzo dobrze problemy gminy Szczuczyn.

2. Co Panią/Pana łączy ze wskazanym obszarem:

	Ilość wskazań	%
Jestem mieszkańcem	149	83,24%
Pracuję na tym terenie	12	6,70%
Prowadzę działalność gospodarczą/społeczną	5	2,79%
Spędzam czas wolny	13	7,26%
Uczę się	1	0,56%

Opracowanie własne na podstawie ankiet , N=179

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie 3 najważniejszych **problemów społecznych** w gminie. Najczęściej wskazywanym problemem było bezrobocie (96 wskazań, tj. 53,63%), emigracja mieszkańców (54 wskazania, tj. 30,17%), mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego (76 wskazań, tj. 42,46%) oraz niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym (45 wskazań, tj. 25,14%). Równie wysoko ankietowani wskazali inne problemy społeczne: uboga oferta kulturalna (42 wskazania tj. 23,46%), ujemny przyrost naturalny (37 wskazań – 20,67%) oraz alkoholizm (34 wskazania tj. 18,99%). Pozostałe problemy społeczne, które występują w gminie w mniejszym natężeniu według ankietowanych to: ubóstwo, przestępczość (chuligaństwo), narkomania, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie oraz problemy wychowawcze.

3. Proszę wskazać problemy SPOŁECZNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):

	Ilość wskazań	%
Bezrobocie	96	53,63%
Ubóstwo	17	9,50%
Przestępczość, w tym chuligaństwo, przestępczość młodocianych	11	6,15%
Alkoholizm	34	18,99%
Narkomania	4	2,23%
Niepełnosprawność	1	0,56%
Przemoc w rodzinie	2	1,12%
Emigracja mieszkańców	54	30,17%
Ujemny przyrost naturalny	37	20,67%
Problemy wychowawcze	5	2,79%
Mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego	76	42,46%
Uboga oferta kulturalna	42	23,46%
Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym	45	25,14%
Inny (proszę wpisać jaki?)	0	0,00%

Opracowanie własne na podstawie ankiet , N=179

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Kolejne pytanie dotyczyło występowania problemów **w sferze gospodarczej** na wyznaczonym obszarze problemowym. Respondenci najczęściej wskazywali niedostateczną liczbę podmiotów tworzących miejsca pracy (101 wskazań, tj. 56,42%) co jeszcze raz podkreśla obecność problemu bezrobocia a w konsekwencji emigracji mieszkańców. Wśród ważnych problemów tej sfery ankietowani często wskazywali na niską aktywność przedsiębiorczą mieszkańców (79 wskazań, tj. 44,13%) oraz niedostateczną promocję walorów turystycznych przyrodniczych, kulturowych, historycznych obszaru (55 wskazań, tj. 30,73%) oraz trudności z pozyskiwaniem inwestorów (45 wskazań, tj. 25,14%). Do problemów gospodarczych w mniejszym stopniu dotyczących gminę Szczuczyn ankietowani zaliczyli: zbyt małą liczbę podmiotów związanych z obsługą ruchu turystycznego - 24 wskazania tj. 13,41%.

4. Proszę wskazać problemy GOSPODARCZE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):

	Ilość wskazań	%
Niska aktywność przedsiębiorcza mieszkańców	79	44,13%
Niedostateczna liczba podmiotów tworzących miejsca pracy	101	56,42%
Trudności z pozyskaniem inwestorów	45	25,14%
Zbyt mała liczba podmiotów związanych z obsługą ruchu turystycznego	24	13,41%
Słaba kondycja finansowa lokalnych przedsiębiorstw	44	24,58%
Niedostateczna promocja walorów turystycznych, przyrodniczych, kulturowych, historycznych obszaru	55	30,73%
Inny (proszę wpisać jaki):	0	0,00%

Opracowanie własne na podstawie ankiet, N=179

W ramach kolejnego pytania respondenci proszeni byli o wskazanie jakie, ich zdaniem, na zaznaczonym terenie problemowym, występują najważniejsze deficyty **w sferze środowiskowej**. Największą przypadłością wśród problemów środowiskowych zdaniem respondentów jest niska jakość wód (94 wskazania tj. 52,51 %), niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii (82 wskazania, tj. 45,81%) oraz problem zanieczyszczenia powietrza (81 wskazań, tj. 45,25%). Występowanie pozostałych problemów natury środowiskowej (zanieczyszczenie gleby, uciążliwy hałas) ankietowani ocenili relatywnie nisko.

5. Proszę wskazać problemy ŚRODOWISKOWE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):

	Ilość wskazań	%
Zanieczyszczenie powietrza	81	45,25%
Niska jakość wód	94	52,51%
Zanieczyszczenie gleby	31	17,32%
Uciążliwy hałas	23	12,85%
Niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii	82	45,81%
Inny (proszę wpisać jaki):		
<i>brak dotacji na założenie lamp solarnych</i>	1	0,56%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

<i>brak biogazowi</i>	2	1,12%
<i>brak ogniw fotowoltaicznych</i>	4	2,23%

Opracowanie własne na podstawie ankiet, N=179

W kolejnym pytaniu analizowana była sfera **przestrzenno - funkcjonalna** w gminie Szczuczyn i problemy z nią związane. Ankietowani wśród 3 możliwych odpowiedzi najczęściej wskazywali na problem złego stanu infrastruktury drogowej 84 wskazania tj. 46,93%, niedostatecznej ilości i stanu terenów rekreacyjno-wypoczynkowych -73 wskazania, tj. 40,78% oraz niezadowolającego stanu przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.) – 70 wskazań tj. ponad 39%.

6. Proszę wskazać problemy PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):

	Ilość wskazań	%
Niedostosowanie infrastruktury i przestrzeni do funkcji publicznych	34	18,99%
Brak infrastruktury na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej	33	18,44%
Niedostateczna baza lokalowa do rozwoju inicjatyw kulturalnych	32	17,88%
Zły stan infrastruktury drogowej	84	46,93%
Niezadowolający stan przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.)	70	39,11%
Niedostateczna ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych	73	40,78%
Niewystarczający dostęp do sieci: elektroenergetycznej, wodnokanalizacyjnej, ciepłowniczej, gazowej, telekomunikacyjnej	34	18,99%
Inny (proszę wpisać jaki):		
<i>słaby sygnał sieci komórkowych i internetu</i>	4	2,23%
<i>brak łączny światłowodowych internetu</i>	2	1,12%

Opracowanie własne na podstawie ankiet, N=179

Ostatnim z pytań dotyczących występowania problemów na obszarze gminy było pytanie dotyczące zagadnień związanych ze **sferą techniczną**. Respondenci wskazali na główny problem jakim jest mała liczba obiektów dostosowanych do norm dotyczących energooszczędności i ochrony środowiska (95 wskazań, tj. 53,07%). Ważnym problemem w sferze technicznej jest również zły stan zabytków, degradacja techniczna zabytków, obiektów cennych historycznie (89 wskazań, tj. 49,72%) oraz występowanie problemów dot. stanu budynków użyteczności publicznej (62 wskazania, tj. 34,64%).

7. Proszę wskazać problemy TECHNICZNE występujące na wybranym przez Panią/Pana obszarze (Proszę wskazać maksymalnie 3 problemy):

	Ilość wskazań	%
Zły stan budynków użyteczności publicznej (szkoły, urzędy, świetlice, kościoły, itp.)	62	34,64%
Zły stan zabytków, degradacja techniczna zabytków, obiektów cennych historycznie	89	49,72%
Mała liczba obiektów dostosowanych do norm dotyczących energooszczędności i ochrony środowiska	95	53,07%

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Inny (proszę wpisać jaki):	0	0,00%
<i>zły stan stadionu</i>	1	0,56%
<i>brak infrastruktury sanitarnej dworca PKS</i>	1	0,56%
<i>brak boiska Bęćkowo</i>	10	5,59%

Opracowanie własne na podstawie ankiet, N=179

Ostatnim pytaniem w ankiecie było: „**Proszę wskazać jakie przedsięwzięcia/projekty należy podjąć w celu minimalizacji wskazanych powyżej problemów?**” Respondenci mogli udzielić odpowiedzi bez ograniczeń ilościowych. Poniżej przedstawiono rozwiązania wraz z ilością wskazań:

- 19-budowa drogi asfaltowej Bęćkowo-Zacieczki
- 2- oczyszczenie zbiornika wodnego znajdującego się przy ul. Kilińskiego oraz zagospodarowanie terenów przylegających
- 3-budowa boiska w Bęćkowie
- 2-budowa zakładów pracy i aktywizacja zawodowa mieszkańców
- 2- budowa siłowni pod chmurką
- 1- renowacja zabytków
- 1-budowa remiz w wioskach, w których nie ma takiego budynku
- 1- renowacja Dworku w Bęćkowie
- 1-modernizacja dworca PKS, zagospodarowanie całej przestrzeni znajdującej się w pobliżu dworca
- 18-budowa alejek na cmentarzu
- 1-budowa zadaszzonego kortu tenisowego
- 1-zagospodarowanie terenów zielonych wokół stadionu i zbiornika wodnego
- 1-budowa strzelnicy
- 1-wyposarzenie świetlicy w Bęćkowie
- 1-budowa placu zabaw w Bęćkowie
- 1-modernizacja placów zabaw
- 1-modernizacja stadionu (trybun, przebudowa szatni, biur, toalet)
- 1-wyposażyc świetlicę w Niećkowie w zastawę stołową, ławki, krzesła, kuchenkę gazową potrzebną do organizowania imprez okolicznościowych

Poniżej w sposób tabelaryczny oraz graficzny przedstawiono strukturę ankietowanych (wiek, płeć, wykształcenie oraz aktywność zawodową).

Tab.24 Struktura respondentów, N=179

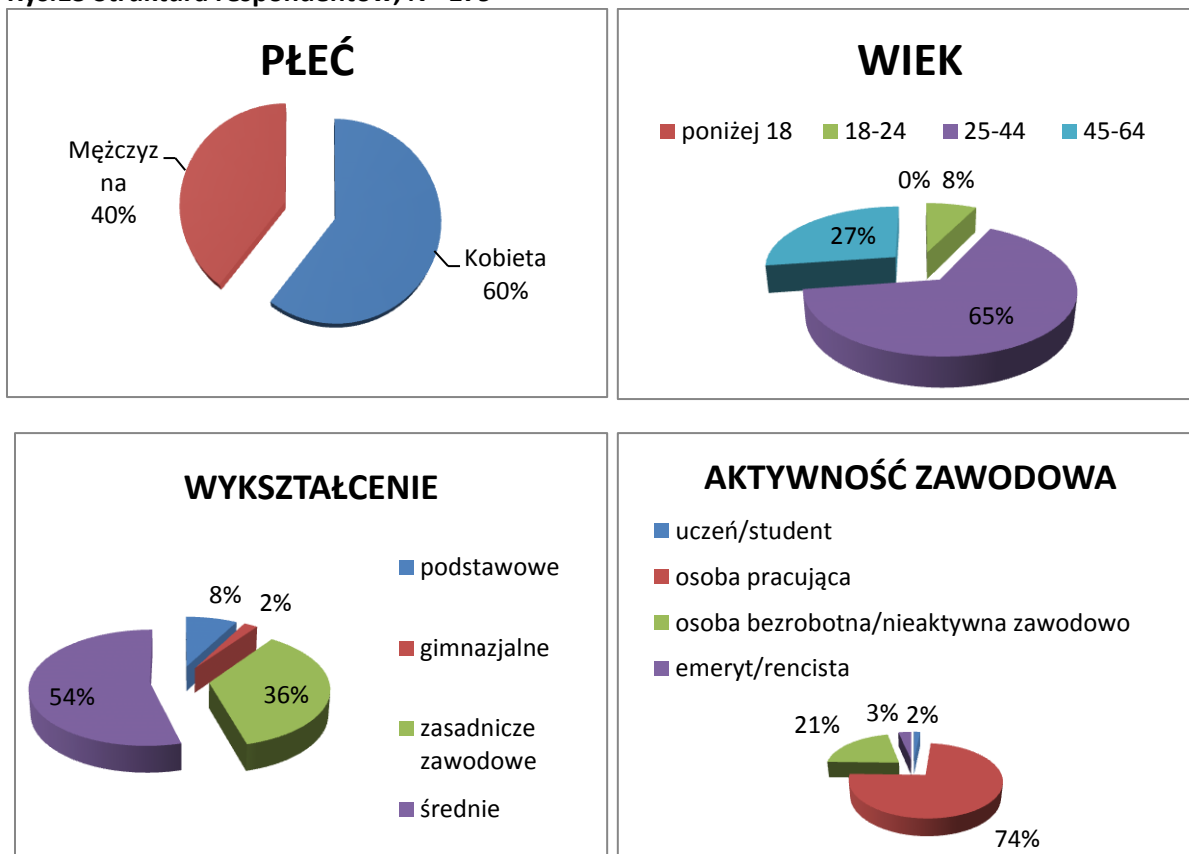
Płeć	Ilość
Kobieta	108
Mężczyzna	71
Wiek	Ilość
poniżej 18	0
18-24	13
25-44	115
45-64	48

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Wykształcenie	Ilość
podstawowe	11
gimnazjalne	3
zasadnicze zawodowe	51
średnie	77
Aktywność zawodowa	
Ilość	
uczeń/student	3
osoba pracująca	132
osoba bezrobotna/nieaktywna zawodowo	38
emeryt/rencista	6

Opracowanie własne na podstawie ankiet

Rys.13 Struktura respondentów, N= 179

Opracowanie własne na podstawie ankiet

Na przełomie marca i kwietnia 2017 roku mieszkańcy wzięli udział w spotkaniach informacyjno-warsztatowych dotyczących zagadnień związanych z procesem rewitalizacji. Końcowym etapem spotkań była praca warsztatowa która polegała na wskazaniu na mapie gminy Szczuczyn konkretnych miejsc w których zdaniem mieszkańców żyje się najlepiej i najgorzej pod względem panujących warunków społecznych (bezrobocie, ubóstwo, słabe więzi społeczne, brak zaangażowania lokalnej społeczności w działalność życia publicznego, poziom bezpieczeństwa etc.) a także pod względem

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

innych czynników (środowisko, funkcjonalność przestrzeni, poziom techniczny oraz gospodarczy). Każdy z uczestników oprócz wskazania miejsca był poproszony o krótkie uzasadnienie dokonanego wyboru. Wyniki prac warsztatowych zaprezentowano w poniższej tabeli. W części warsztatowej zwrotne odpowiedzi uzyskano łącznie od 29 osób .

Tab.25 Wyniki spotkań informacyjno-warsztatowych- wskazanie obszarów kryzysu i dobrobytu w gminie Szczuczyn

	Nazwa miejsca / miejscowości	Gdzie Pani/Pana zdaniem żyje się najlepiej i dlaczego?	Gdzie Pani/Pana zdaniem żyje się najgorzej i dlaczego?
1.	Niedźwiadna - Szkoła Podstawowa	-	- brak wyremontowanych toalet (potrzeba ich dostosowania do potrzeb dzieci najmłodszych)
2.	Szczuczyn	-	brak nowoczesnego przystanku autobusowego
3.	Dołęgi	tu się żyje dobrze (świetlica, asfalt, chodniki)	-
4.	Szczuczyn ul. Kilińskiego, Łomżyńska, Sportowa	-	b. potrzebny remont stadionu, bardzo słaba nawierzchnia drogi Łomżyńska Kilińskiego, brak boiska oraz parkingu przy SP, brak inkubatora przedsiębiorczości przy Strefie Ekonomicznej, brak kanalizacji
5.	Szczuczyn ul. Sobieskiego- okolice sklepu Biedronka i dworzec PKS w Szczuczynie oraz Szkoła Podstawowa w Szczuczynie	-	zła infrastruktura drogowa i brak obiektów towarzyszących przy sklepie Biedronka oraz dworcu PKS; brak boiska przy Szkole Podstawowej
6.	Szczuczyn	dobra infrastruktura drogowa	brak parkingów, brak alejek na cmentarzu
7.	Bęćkowo-Zacieczki	-	brak drogi
8.	Obrytki	-	brak opieki nad małymi dziećmi na wsi w sezonie letnim- propozycja otwarcia dziennego punktu opieki w miejscowości Obrytki w byłym punkcie skupu mleka dla mieszkańców okolicznych wsi.
9.	Szczuczyn	-	brak pracy nad relacjami społecznymi, kultura i etosem pracy; naiwne postrzeganie problemów gospodarczych (leczenie "pacjenta" a następnie stawianie diagnozy)
10.	Szczuczyn - Centrum Kultury	bardzo dobrze	-

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

11.	Sołectwa bez świetlic	-	brak sprzętu do ćwiczeń na powietrzu - miejsce spotkań wszystkich grup społecznych
12.	Teren gminy - ogonie	-	brak dróg dojazdowych, brak miejsc do spędzenia wolnego czasu dla młodzieży i seniorów
13.	Szczuczyn, ul. Kilińskiego	-	woda na chodnikach
14.	Mazewo	-	brak chodników
15.	Dołęgi	-	zaniedbane posesje, marazm
16.	Danowo	właściwe relacje społeczne, dbałość mieszkańców, zaangażowanie w rozwój gospodarstw	-
17.	Bzury	widok miasta w Centrum	brak rekreacji dla młodzieży
18.	Szczuczyn, dworzec PKS, sklep Biedronka	-	brak parkingów, brak toalet, zły stan stadionu
19.	Szczuczyn, ul Kościelna, Strażacka	miejsca bezpieczne, przestrzeń	
20.	Szczuczyn, przystanek PKS	-	teren zaniedbany, brak infrastruktury dla podróżnych. Obecnie miejsce spotkań nietrzeźwych mieszkańców. Zły stan drogi dojazdowej od strony sklepu Biedronka.
21.	Szczuczyn, ul Łomżyńska	-	pustostan- psuje wizerunek miasta. Sugestia by przeznaczyć budynek na sport i rekreację- zumba, fitness
22.	Szczuczyn, przystanek PKS	-	bardzo zły stan techniczny, brak zagospodarowania
23.	Budynek Urzędu Miejskiego w Szczuczynie	wizytówka miasta	-
24.	Szczuczyn	spokój, bezpiecznie po zmroku, dbałość o stan ulic i parków miejskich, dobre formy działalności kulturalnej i edukacyjnej,	brak pracy, klubów seniora, miejsc spotkań popołudniowych dla młodzieży i dorosłych; przystanek autobusowy zdewastowany , więcej specjalistów w ośrodku zdrowia + zakup karetki. Uporządkowanie budynku przy ul. Plac 1000-lecia;
25.	Wólka-Rakowo-Zacieczki-Tarachy	-	brak ścieżki rowerowej
26.	Tereny wiejskie	-	słabe relacje między mieszkańcami wsi, brak wspólnych spotkań i rozwoju relacji międzysąsiedzkich

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

27.	Szczuczyn	dobry kontakt na linii mieszkańcy-władze miasta	ul. Łomżyńska- budynek do zburzenia/remontu; brak siłowni dla młodzieży, mała liczba imprez miejskich, dworzec PKS do remontu
28.	Szczuczyn	bardzo dobre relacje urząd - społeczeństwo	słaba operatywność, działania Policji-mało patroli; więcej miejsc pracy; więcej mieszkań komunalnych; remont dworca PKS
29.	Teren gminy	-	dokończenie infrastruktury (chodniki, oświetlenie) w miejscowościach gminy

Źródło Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych warsztatów z mieszkańcami gminy Szczuczyn na przełomie marca-kwietnia 2017r.

VI. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777). Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy gminę podzielono zgodnie ze strukturą jednostek na miasto Szczuczyn (ulice) oraz Sołectwa. Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Szczuczynie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowany przez instytucje zewnętrzne, m.in. Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie, Komendę Powiatową Policji w Grajewie i Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Grajewie oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej zmiennej do jednostki miasta (ulicy) lub Sołectwa. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną - wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w odbiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi.
- poprawność przestrzenną - wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do miasta (ulicy) lub Sołectwa.

W wyniku tak przeprowadzonej procedury wskazano **listę 11 wskaźników**, które zastosowano dla **wyznaczenia obszaru zdegradowanego**. Wskaźniki te obejmują sferę społeczną (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość/patologie, poziom edukacji), sferę gospodarczą (stopień przedsiębiorczości), sferę środowiskową (poziom azbestu do utylizacji) sferę przestrzenno-funkcjonalną (ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie) oraz sferę techniczną (brak rozwiązań technicznych w budownictwie mieszkaniowym w zakresie zapewnienia energooszczędności oraz ochrony środowiska). Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznany zostanie ten, który na 11 analizowanych wskaźników spełnił co najmniej 7. Tak przeprowadzone postępowanie badawcze pozwoliło wyznaczyć obszary, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego.

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Tab.26 Zestawienie wskaźników delimitacyjnych – gmina Szczuczyn

	SFERA SPOŁECZNA							SFERA GOSPODARCZA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	STREFA TECHNICZNA	Ilość wskaźni
	Dynamika zmian w liczbie ludności w % w porównaniu 2016r z 2010r.	% Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców	% udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie bezrobotnych	% udział osób korzystających z pomocy społecznej wśród wszystkich mieszkańców	Ilość rodzin pobierająca "500+" na podstawie wniosku złożonego na pierwsze i kolejne dziecko	Czyny karalne na 1000 mieszkańców	"Niebieskie Karty" na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych działań gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	Obecność wyrobów azbestowych do utylizacji	Średnia ilość mieszkańców przypadająca na 1 mieszkanie	Liczba mieszkań opalanych paliwem stałym	
Gmina Szczuczyn	93,85%	6,95%	95,09%	4,44%	6,89	163,61	8,38	39,27		4,03	26,23	
Falkowskiego	109,62%	13,73%	95,24%	0,88%	8	0	8,77	17,54	+	3,00	38,00	7
Graniczna	93,81%	9,65%	100,00%	0,94%	6	37,74	9,43	66,04	+	3,53	30,00	6
Grunwaldzka	101,52%	6,60%	100,00%	8,96%	2	59,7	14,93	89,55	+	5,58	12,00	5
Gumienna	105,08%	7,46%	100,00%	-	4	16,13	0	32,26	+	4,43	14,00	5
Kilińskiego	93,09%	8,06%	94,12%	6,05%	33	52,73	23,44	76,17	+	3,68	139,00	7
Kolneńska	100,00%	10,11%	-	-	1	166,67	0	166,67	0	3,00	2,00	2
Kościelna	90,91%	-	100%	6,67%	5	0	0	66,67	+	4,62	13,00	5
Królowej Katarzyny Jagiellonki	96,74%	0,00%	88,89%	3,37%	5	11,24	11,24	33,71	+	3,18	28,00	4
Królowej Marysieńki	100,00%	9,96%	-	4,00%	2	0	0	120	+	3,13	8,00	2
Krzywa	82,22%	15,00%	100,00%	2,70%	2	108,11	27,03	216,22	+	1,54	24,00	5
Księży Pijarów	91,36%	2,70%	100,00%	-	1	0	0	54,05	+	2,64	28,00	4
Łąkowa	100,65%	8,33%	92,31%	1,92%	5	6,41	25,64	96,15	+	4,88	32,00	5
Łomżyńska	84,96%	9,38%	94,44%	8,33%	6	15,63	15,63	41,67	+	6,62	29,00	7
Majewskiego	95,45%	2,38%	100,00%	2,38%	1	238,1	0	142,86	+	3,23	13,00	2

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Nadstawna	89,89%	17,50%	100,00%	11,25%	5	25	37,5	37,5	+	3,20	25,00	7
Ogrodowa	87,50%	-	100%	-	-	0	0	142,86	+	1,75	4,00	3
Osiedle Pawełki	100,00%	14,29%	-	-	-	0	0	52,63	0	2,38	8,00	1
Pawełki	102,63%	7,69%	83,33%	5,13%	4	38,46	12,82	51,28	+	2,11	37,00	5
Pioli	107,69%	6,76%	100,00%	3,57%	3	0	0	89,29	+	3,29	17,00	1
Plac 1000-lecia	87,43%	8,93%	95,24%	11,11%	9	176,47	0	156,86	+	5,10	30,00	9
Senatorska	99,58%	6,36%	93,33%	4,24%	16	8,47	16,95	29,66	+	4,37	54,00	6
Sienkiewicza	95,53%	7,58%	91,49%	3,55%	37	0	1,61	22,58	+	3,67	169,00	5
Sobieskiego	87,50%	-	-	-	2	214,29	0	47,62	+	2,33	18,00	3
Sportowa	99,44%	7,82%	92,86%	1,12%	12	39,11	0	61,45	+	5,77	31,00	5
Stodolna	76,47%	11,54%	100,00%	3,85%	2	0	0	38,46	+	1,86	14,00	5
Strażacka	100,00%	4,00%	100,00%	8,00%	5	80	0	20	+	2,63	19,00	4
Szczuki	112,28%	11,54%	91,67%	4,69%	9	218,75	7,81	15,63	+	6,40	20,00	6
Szpitalna	66,67%	9,38%	100%	7,69%	3	0	0	76,92	+	2,89	9,00	5
Wagi	92,86%	15,38%	100,00%	-	-	0	230,8	0	0	0,81	16,00	4
Wąsoska	97,18%	10,87%	93,33%	10,87%	11	57,97	28,99	28,99	+	6,90	20,00	7
Wiśniowa	90,00%	5,56%	100,00%	5,56%	1	0	0	55,56	+	6,00	3,00	5
Wołodajowskiego	114,81%	9,68%	66,67%	-	2	0	0	64,52	+	3,44	9,00	2
Sołectwa												
Bęćkowo	96,21%	6,30%	100,00%	3,94%	10	0	0	15,75	+	3,85	33,00	5
Brzeźno	102,31%	2,82%	100,00%	5,65%	15	0	0	28,25	+	5,21	34,00	7
Bzury	94,69%	7,76%	88,89%	5,17%	16	47,41	12,93	25,86	+	4,46	52,00	7
Chojnowo	102,04%	4,00%	100,00%	5,00%	9	410	0	30	+	3,45	29,00	6
Czarnowo	105,13%	-	-	4,88%	2	0	0	48,78	+	4,56	9,00	3
Czarnówek	93,51%	6,94%	100,00%	5,56%	8	13,89	0	0	+	4,00	18,00	5
Danowo	91,67%		-	-	4	54,55	0	36,36	+	3,24	17,00	3
Dołęgi	91,11%	3,33%	100,00%	8,13%	13	0	16,26	0	+	4,56	27,00	8
Gutki	100,00%	-	-	2,17%	4	21,74	0	43,48	+	4,60	10,00	2

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Guty	90,00%	4,07%	100,00%	3,33%	7	8600	0	0	+	4,29	21,00	6
Jambrzyki	91,51%	2,06%	100,00%	4,12%	8	0	0	10,31	+	3,88	25,00	5
Koniecki Małe	96,88%	3,70%	100,00%	3,23%	2	0	0	0	+	2,07	15,00	2
Koniecki Rostroszewo	84,38%	-	-	-	1	0	0	74,07	+	5,40	5,00	3
Kurki	104,88%	5,81%	80,00%	4,65%	6	11,63	11,63	23,26	+	6,14	14,00	5
Lipnik	102,17%	-	-	2,13%	5	0	21,28	21,28	+	4,27	11,00	4
Mazewo	85,07%	7,02%	100,00%	3,51%	4	0	17,54	35,09	+	3,00	19,00	5
Milewo	98,04%	10,00%	100,00%	6,00%	3	40	0	20	+	5,00	10,00	5
Niećkowo	73,54%	7,06%	100,00%	3,75%	26	8,83	6,62	6,62	+	6,21	73,00	7
Niedźwiadna	96,67%	5,91%	100,00%	3,94%	16	0	0	39,41	+	4,61	44,00	5
Niedźwiedzkie	97,37%	4,05%	100,00%	2,70%	2	0	0	27,03	+	4,63	16,00	4
Obrytki	96,30%	3,85%	100,00%	1,92%	-	923,08	0	38,46	+	4,00	13,00	4
Rakowo	105,32%	6,06%	83,33%	2,02%	5	0	10,1	40,4	+	3,54	28,00	3
Skaje	96,50%	4,15%	100,00%	2,07%	13	5,18	5,18	10,36	+	4,20	46,00	6
Sokoły	85,45%	4,26%	100,00%	8,51%	4	85,11	0	21,28	+	3,13	15,00	5
Świdry Awissa	96,32%	4,46%	100,00%	6,37%	14	89,17	0	19,11	+	4,62	34,00	7
Tarachy	107,41%	2,30%	100,00%	2,30%	10	0	0	0	+	5,12	17,00	4
Wólka	93,75%	8,00%	100,00%	4,00%	5	26,67	0	53,33	+	4,69	16,00	4
Zacieczki	97,83%	2,22%	100,00%	2,22%	3	22,22	0	0	+	1,96	23,00	2
Załuski	90,48%	5,26%	100,00%	3,51%	3	0	0	0	+	4,38	13,00	4

Źródło Opracowanie własne

**Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji
w Gminie Szczuczyn**

Mając na uwadze powyższe w myśl art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji za **obszar zdegradowany w Gminie Szczuczyn** można uznać:

w mieście Szczuczyn ulice: Falkowskiego, Kilińskiego, Łomżyńska, Nadstawna, Plac 1000-lecia, Wąsowska oraz

sołectwa: Brzeźno, Bzury, Dołęgi, Nieckowo i Świdry Awissa

z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także występowanie negatywnych zjawisk w obszarze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, jak również technicznym.

Dla wyznaczenia zasięgu **obszaru rewitalizacji** kierowano się następującymi przesłankami wynikającymi z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz zapisami Wytycznych Ministerstwa w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Przyjęte założenia oraz procedura badawcza pozwoliła określić, że wszystkie powyższe warunki obszaru rewitalizacji spełnia następująca część terenów wcześniej scharakteryzowanych jako tereny zdegradowane. Są to: ul.: Falkowskiego, Kilińskiego, Łomżyńska i Plac 1000-lecia oraz sołectwo Nieckowo. Wytypowany teren stanowi 922 327 m² powierzchni Gminy (0,8% całkowitej powierzchni Gminy) oraz jest zamieszkiwany przez 1424 osoby (22,10% ogółu mieszkańców Gminy Szczuczyn).

Tab.27 Określenie obszaru rewitalizacji w Gminie Szczuczyn pod kątem powierzchni i ilości mieszkańców.

	Obszar rewitalizacji		Całkowita powierzchnia gminy [m ²]	Całkowita liczba mieszkańców gminy	% udział terenów rewitalizacji do całkowitej pow. gminy	% udział mieszkańców z terenów rewitalizacji do całkowitej liczby mieszkańców gminy
	powierzchnia [m ²]	ludność				
Miasto Szczuczyn (ul. Falkowskiego, Kilińskiego Łomżyńska i Plac 1000-lecia)	287 747,00	971,00				
Tereny wiejskie (Nieckowo)	634 580,00	453,00				
SUMA	922 327,00	1 424,00	115 531 044,00	6 442,00	0,80%	22,10%

Źródło Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie

Na tym terenie występuje nawarstwienie **wielu problemów społecznych**. Współczynnik osób bezrobotnych dla tego obszaru waha się w granicach 13,73%- 7,06% gdzie średnia gminy to 6,9%. Kolejną przesłanką był wskaźnik udziału osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wahający się pomiędzy 100 a 95, 24% przy średniej gminnej 95,0%. Wyższy od średniej gminnej jest również % udział osób korzystających z pomocy społecznej w porównaniu z liczbą mieszkańców danej jednostki (ulicy, sołectwa) i dla obszaru rewitalizacji wyniósł on 6,02% przy 4,44% średniej gminnej. Bardzo niepokojący jest również poziom ubóstwa mieszkańców obszaru rewitalizacji mierzony ilością rodzin pobierających świadczenie "500+" na podstawie wniosku złożonego na pierwsze i kolejne dziecko. W wyznaczonym obszarze rewitalizacji średnio ponad 16 rodzin jest objęta w/w świadczeniem gdzie wskaźnik dla całej gminy osiągnął średnią wielkość 6,89 rodziny. Biorąc pod uwagę ilość interwencji Policji związanych z przemocą w rodzinie, czego skutkiem było uruchomienie procedury „niebieskiej karty” sytuacja na terenach do rewitalizacji jest również gorsza od średniej gminnej i wynosi 10,89 założonych „niebieskich kart” przy średniej gminnej 8,38. Również niepokojący jest fakt wyludniania się w/w terenów mierzony dynamiką zmian w liczbie ludności w % w porównaniu 2016r z 2010r. Spadek ilości mieszkańców terenów rewitalizacji w zestawieniu 2016 roku do 2010 był znacznie większy i wyniósł blisko 11% przy odnotowanym 6% spadku dla całej gminy Szczuczyn.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Szczuczyn potwierdzają iż największym problemem w sferze społecznej gminy jest bezrobocie (96 wskazań – blisko 54%), mała liczba miejsc oferujących zagospodarowanie czasu wolnego (76 wskazań- 42,46%) oraz emigracja mieszkańców (54 wskazania - 30,17%).

Główne problemy spoza sfery społecznej dotyczą **sfery środowiskowej i technicznej**. Wiążą się one przede wszystkim z występowaniem nieruchomości na których nadal występują płyty azbestowe zagrażające zdrowiu mieszkańców. Ogromny problem stanowi system grzewczy oparty w głównej mierze na przestarzałych kotłach grzewczych na paliwo stałe (węgiel, drewno). Średnia koncentracja mieszkań opalana paliwem stałym (węgiel, drewno) dla gminy wynosi 26,23 mieszkania podczas gdy wskaźnik ten dla obszaru rewitalizacji wyniósł aż 61,8 mieszkania.

Również ankietowani w badaniu potwierdzili iż niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii (82 wskazania- 45,81%) oraz zanieczyszczenie powietrza (81 wskazań– 45,25%) jest znaczącym problemem w gminie.

Wizja lokalna terenów przeznaczonych do rewitalizacji oraz przeprowadzone badania ankietowe i warsztaty wśród mieszkańców gminy również potwierdziły występowanie problemów związanych ze sferą techniczną. Największe problemy związane są ze stanem technicznym budynków zaobserwowano w Szczuczynie przy ul. Łomżyńskiej (zdeastowany pustostan) oraz zniszczoną nawierzchnią ul. Kilińskiego i Łomżyńskiej. Szczególnie ważny z punktu widzenia mieszkańców gminy jest również teren dworca PKS w Szczuczynie (ul. Sobieskiego) – obecnie teren wymagający kompleksowej rewitalizacji ze względu na brak rozwiązań przyjaznych podróżującym (poczekalnia, kasy biletowe, stanowiska dla przyjezdnych i odjeżdżających, toalety, parking, mała gastronomia). Badania ankietowe również wskazują na potrzebę rewitalizacji terenu stadionu miejskiego w Szczuczynie (ul. Sportowa) i przywrócenia mu funkcji lokalnego ośrodka sportu, kultury i integracji społecznej. Potwierdziły to liczne wskazania w ankietach oraz na warsztatach rewitalizacyjnych. Tereny dworca PKS w Szczuczynie oraz stadionu miejskiego leżą poza obszarem zdegradowanym i

rewitalizacji niemniej jednak, co wynika z przytoczonej Ustawy o Rewitalizacji "Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeśli wynika to z ich specyfiki"⁶

Ważnym problemem w **sferze przestrzenno-funkcjonalnej** jest natomiast niewykorzystany potencjał przestrzeni publicznych terenów wskazanych do rewitalizacji – dotyczy to głównie terenów centrum Szczuczyna – Plac 1000-lecia z parkiem miejskim - oraz terenów obejmujących wysypisko śmieci przy ul. Falkowskiego oraz tereny wokół zbiornika przeciwpożarowego przy ul. Kilińskiego do wykorzystania w celach sportowo-rekreacyjnych. Uczestnicy warsztatów wskazali również na zły stan nawierzchni głównych ulic miasta- Kilińskiego i Łomżyńskiej. Również budynek po byłej szkole podstawowej wraz z otaczającym go terenem w Niećkowie wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Respondenci w tej części ankiety najczęściej wskazywali na niedostateczną ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych - 73 wskazania, tj. 40,78% odpowiedzi. Zły stan infrastruktury drogowej wskazany był 84 razy co stanowiło 46,83% odpowiedzi. Równie wysoko negatywnie respondenci ocenili niezadowalający stan przestrzeni publicznej (placów zabaw, ścieżek, zieleni, itp.)- 70 wskazań – blisko 40%.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę obszarów w gminie Szczuczyn, na których prowadzona będzie kompleksowa rewitalizacja:

Miasto Szczuczyn:

Ul. Falkowskiego – ulica w nowo zabudowywanej części miasta, gdzie powstają domy / osiedla domów jednorodzinnych; ulica uzbrojona w infrastrukturę niezbędną do normalnego funkcjonowania (kanalizacja, droga asfaltowa). Potencjał – możliwość budowy domów jednorodzinnych. Problem mieszkańców stanowi niedalekie sąsiedztwo wysypiska śmieci, które należy poddać rewitalizacji.

Ul. Plac 1000 – lecia – ulica w samym centrum miasta objęta nadzorem konserwatorskim, przy której usytuowane są sklepy, banki, apteka, Urząd Miejski w Szczuczynie, punkty gastronomiczne, Publiczne Gimnazjum. W pobliżu tej ulicy znajduje się przychodnia zdrowia i nieopodal kościół. Ulica w kształcie kwadratu, pośrodku którego zlokalizowany jest park miejski z pomnikiem założyciela miasta Stanisława Antoniego Szczuki – miejsce wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców. Mankament – stare kamienice wymagające remontu, brzydki ich wygląd.

Ul. Kilińskiego – jedna z głównych ulic miasta – dawny odcinek drogi krajowej nr 61, przy której zlokalizowana jest Szkoła Podstawowa, bloki, sklepy, punkty gastronomiczne. Mankament – zbiornik przeciwpożarowy, który należy poddać rewitalizacji

Ul. Łomżyńska – dawny odcinek drogi krajowej 61, przy której zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej takie jak: Biblioteka – Centrum Kultury, przedszkole, cmentarz parafialny, stacja paliw, zakłady usługowe. W sąsiedztwie jest park, plac zabaw dla dzieci oraz siłownia *outdoor*. Mankamentem są stare, zniszczone i niezagospodarowane budynki.

⁶ Art. 15, pkt 3. Ustawy o rewitalizacji

Tereny wiejskie

Niećkowo – największa wieś w gminie Szczuczyn, drugi co do wielkości lokalny ośrodek życia społecznego gminy Szczuczyn. Zlokalizowana jest tam szkoła średnia: Zespół Szkół w Niećkowie oraz zabytkowy średniowieczny dworek, funkcjonuje tam Filia Biblioteki Miejskiej w Szczuczynie oraz remiza strażacka. Znajduje się tam również cmentarz wyznania mojżeszowego. Problemem jest niezagospodarowany teren wraz ze starym budynkiem po byłej szkole podstawowej.

Fot. 1 Stadion miejski w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot. 2 Teren dworca PKS w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot.3 Park miejski w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot. 4 Zbiornik przeciwpożarowy w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot.5 Teren wysypiska śmieci w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot. 6 Fragment ul. Łomżyńskiej w Szczuczynie

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie

Fot. Niećkowo- budynek po byłej szkole podstawowej

Źródło Urząd Miejski w Szczuczynie